

Vodácke čriepky spomienok v KST Lokomotíva Banská Bystrica

© Peter Vízner – člen KST Lokomotíva BB 1974 – 2018

Aby sa z niekoho stal „vodák“, to určite potrebuje svoj čas a správnu konšteláciu priaznivých okolností, pretože nikto sa „vodákom“ nenarodí. Aj ja som sa na „vodáka“ len postupne a možno aj náhodne prerodil. Voda – či sú to už rieky a riečky, potoky, jazerá, tatranské plesá, rybníky a rôzne iné vodné plochy – do prírody nezameniteľne patrí, ved’ ju celé veky formovala a stále ju dotvára. A kto má k prírode úprimný vzťah, to zn., že „neobsedí doma a ťahá ho to von...“ – ten sa z každej takejto vody môže len tešiť, či už len samotným pohľadom na vodnú plochu jazera, rybníka a jeho okolia, ktorý pohľad dušu oblažuje, alebo počúvaním zvonivého zurčania riečky, potôčka, keď popri nich prechádza dolinou, či údolím, alebo kde všade takéto potôčky a bystrinky pretekajú – a „zanietenému“ vodákovi ako ladná pieseň znie aj dravý hukot perejí na rieke, ktorú splavuje. A „pravý vodák“ každú vodu, či je to len malá riečka, potôčik alebo len prúdik vody tečúci po daždi a búrke po okraji cesty, hodnotí a zvažuje – ako by to splavil, kade by nejakú prekážku obišiel – či vpravo, či vľavo, kde by to zvrtol „do jazyka“, alebo že by to asi radšej bolo treba preniesť...?

Moje vodácke „gény“ a chútky sa hádam začali rodiť a zobúdzat’ ešte v dávnej mladosti – „pltkovaním“ na Velickom plese vo Vysokých Tatrách (obr. 01), keď naša rodina sme boli týždeň na „tatranskej dovolenke“ v auguste 1959 a boli sme ubytovaní ešte v pôvodnej Chate Sliezsky dom (pred jej neskorším vyhorením v roku 1962).

Tatranské „pltkovanie“ na Velickom plese – august 1959

Keďže do roku 1963 sme ešte bývali v Hontianskom kraji – v Dačov Lome, kde otec Otto Vízner (tiež dlhoročný člen KST Loko BB) päť rokov pôsobil ako ev.a.v. farár – a kde tamojšie potôčky – Lahoš, či Dolina – mali vody tak „žabe po brucho“, tam nejaké to „vodáctvo“ ani „vo sne“ neprichádzalo do úvahy.

Až po presťahovaní sa do Banskej Bystrice (po nespravodlivom uväznení a odsúdení otca spolu s viacerými farármi aj biskupmi, vid': Pavel Uhorskai, Cirkev v útlaku, 1. zv., str. 55 – 71), tu už bola prítomná oveľa väčšia voda – Hron, ktorý ma hlavne neskôr od roku 1980 postupne vyformoval – popri „pešiakovi“ a „bežkárovi“ – aj na „vodáka“.

Bol som síce aj na náhodných splavoch – ešte počas vysokej školy v máji 1969 sme s tamjšou mojou „turistickou“ partiou raz splavili Dunaj z Bratislavy do rekreačného strediska Hrušov, teraz už zaplaveného „Čučňovom“, a tiež v júli 1977 to bol až 4-dňový splav Hrona zo Žarnovice do Želiezoviec – no až od jari 1980 možno datovať moje systematickejšie 25 ročné turistické „vodáčenie“...

„Vode“ v pôvodnom OTTJ (KST) Lokomotíva BB vtedy „velil“ Karol Nagy a provizórna Lodenica bola na brehu Hrona pri Záhradkách pod Srnkovou, oproti Smrečine. Vtedy sa lode po splave dolu Hronom prevážali naspäť do BB vlakom. Po jednom zasadnutí Výboru OTTJ, ktorého som aj ja už bol členom, ma Karol poprosil, či by som s nim nesplavil dve lode do Lodenice, ktoré boli po víkendovom splave Hrona zatiaľ uložené na hlavnej žel. stanici v BB. Keďže od žel. stanice do Lodenice to bolo pomerne ďaleko, tak lode sa z hlavnej žel. stanice v BB najprv vlakom previezli do žel. stanice v Šalkovej a odtiaľ sa po Hrone splavili k Lodenici, kde to bolo na ich prenesenie už len asi 30 m. V Šalkovej sme nasadli každý do jednej kanojky, ale keďže ja som bol – z práce v obleku, vyzliekol som sa až do „slipov“ a oblek a moju aktovku so spismi som dal Karolovi, nech mi ich on zvezie v lodi – lebo je „skúsený“ vodák. Hneď po asi 500 m bol na Hrone taký „prevalený“ stupeň, na ktorom Karola hneď aj „prevailo“, aj s mojím oblekom, aktovkou aj spismi. No, išiel som potom domov v autobuse MHD ako také zmoknuté kura. A takto nejako som bol „pasovaný“ za vodáka...

A že som dovtedy – len turista „pešiak“, či v zime „bežkár“ – sa odvtedy stal aj turistom „vodákom“ – beriem ako určité „prozreteľné vnuknutie“, ktoré na dlhý čas poznačilo môj životný štýl a obohatilo ma o mnohé a mnohé nezabudnuteľné zážitky, a to nielen mňa, ale aj moje deti, kamarátov a kamarátky, ktorí sme sa potom na veľa – veľa spoločných vodáckych akciách počas nasledujúcich rokov zúčastnili.

Väčšinou to boli niekoľkodňové (1 až 10 dňové) – splavy:

– Hrona:	- 38x
– Vltavy:	- 5x
– Orlice:	- 5x
– Dunaja:	- 5x
– Dunajca:	- 3x
– Oravy:	- 2x
– Lužnice:	- 2x
– Sázavy:	- 1x
– Mazurské jazerá – Krutynia:	- 1x
– Malého Dunaja a Klátovského ramena:	- 1x
– Hornádu:	- 1x
– Váhu:	- 1x

a počas týchto splavov sme splavili vyše 4 200 vodáckych kilometrov! Tu je podrobnejšia štatistika:

Vodácke akcie v rámci KST Loko BB (OTTJ Loko) – prehľad:

1980:

– 04.-12.07.1980:	Mazurské jazerá – Sorkwity – Ruciane Nida	- 105 km
– 23.-24.08.1980:	Hron – BB – Kozárovce	- 110 km = 215 km

1981:

– 11.04.1981:	Hron – BB – Hronská Dúbrava	- 35 km
– 02.-03.05.1981:	Hron – BB – Kozárovce	- 110 km
– 30.05.1981:	Hron – Brusno – BB	- 25 km
– 11.-18.07.1981:	Vltava – České Budějovice – Praha/Braník	- 181 km
– 22.08.1981:	Hron – BB – Hronská Dúbrava	- 35 km = 386 km

1982:

– 09.05.1982:	Hron – BB – Zvolen/Unionka	- 24 km
– 21.-23.05.1982:	Dunaj – Bratislava – Palkovičovo (Sap)	- 100 km
– 12.-13.06.1982:	Orlica – Kostelec n./O. – Hradec Králové	- 48 km
– 31.-07.1982:	Hron – BB – Hronská Dúbrava	- 35 km
– 10.-12.07.1982:	Hron – BB – Žarnovica	- 73 km
– 28.-29.08.1982:	Hron – Zvolen – Žarnovica	- 48 km = 328 km

1983:

– 03.-05.06.1983:	Orlica – Kostelec n./O. – Hradec Králové	- 49 km
-------------------	--	---------

<u>- 08.-16.07.1983:</u>	<u>Vltava – Lenora – České Budějovice</u>	<u>- 145 km = 194 km</u>
<u>1984:</u>		
- 21.04.1983:	Hron – Polomka – Podbrezová	- 32 km
- 29.04.1983:	Čierny Hron – Hron – Kamenistý potok -BB	- 45 km = 77 km
<u>1985:</u>		
- 15.-16.06.1985:	Orlica – Kostelec n./O. – Hradec Králové	- 49 km = 49 km
<u>1986:</u>		
- 07.-08.06.1986:	Orlica – Kostelec n./O. – Hradec Králové	- 49 km
- 24.05.1986:	Hron – BB – Hronská Dúbrava	- 35 km
- 15.06.1986:	Hron – BB – Hronská Dúbrava	- 35 km = 119 km
<u>1987:</u>		
- 02.-04.07.1987:	Hron – BB – Nová Baňa	- 95 km = 95 km
<u>1988:</u>		
- 01.-03.07.1988:	Hron – BB – Kozárovce	- 110 km = 110 km
<u>1989:</u>		
- 02.-04.06.1989:	Orlica – Kostelec n./O. – Hradec Králové	- 50 km
- 24.06.1989:	Hron – Lopej – BB	- 30 km = 80 km
<u>1990:</u>		
- 07.-14.06.1990:	Lužnica – Suchdol n.L. – Bechyně	- 102 km = 102 km
<u>1991:</u>		
- 04.-13.07.1991:	Vltava – Lenora – České Budějovice	- 131 km = 131 km
<u>1992:</u>		
- 08.-09.05.1992:	Hron – Polomka – BB/Šalková	- 63 km
- 23.05.1992:	Hron – BB/Šalková – Hronská Dúbrava	- 42 km
- 05.-07.1992:	Hornád – Prielom Hornádu – Čingov	- 12 km
- 02.-11.07.1992:	Hron – BB – Štúrovo	- 224 km
- 28.-30.08.1992:	Dunajec/Pieniny – Prielom Dunajca (3x)	- 30 km = 371 km
<u>1993:</u>		
- 13.-16.05.1993:	Dunaj – Bratislava – ramená – Komárno	- 90 km
- 01.-10.07.1993:	Hron – BB – Štúrovo	- 194 km
- 06.-09.08.1993:	Dunajec/Pieniny – Prielom Dunajca (3x)	- 30 km = 314 km
<u>1994:</u>		
- 05.-08.05.1994:	Dunaj – Bratislava – hlavný tok – Komárno	- 100 km = 100 km
<u>1995:</u>		
- 04.-07.05.1995:	Dunaj – Bratislava – ramená – Komárno	- 90 km
- 10.-11.06.1995:	Malý Dunaj – Klátovské rameno	- 44 km
- 17.-18.06.1995:	Orava – Tvrdošín – Nižná Dierová	- 50 km
- 01.-10.07.1995:	Hron – BB – Štúrovo	- 194 km
- 15.-16.09.1995:	Dunajec/Pieniny – Lysá n./D. – Lesnica	- 25 km = 403 km
<u>1996:</u>		
- 01.-11.07.1996:	Vltava – Lenora – Lipno – Český Krumlov	- 80 km = 80 km
<u>1997:</u>		
- 26.04.1997:	Hron/otváranie – Žarnovica – Brehy	- 10 km
- 08.-11.05.1997:	Dunaj – Bratislava – ramená – Komárno	- 107 km
- 07.06.1997:	Orava – Tvrdošín – Oravský Podzáмок	- 28 km
- 08.06.1997:	Váh – Borová Sihoť – Liptovský Mikuláš	- 10 km
- 02.-11.07.1997:	Hron – BB – Kamenica n./Hronom	- 196 km
- 04.10.1997:	Hron/zatváranie – Žarnovica – Brehy	- 10 km = 361 km
<u>1998:</u>		
- 26.04.1998:	Hron/otváranie – Žarnovica – Brehy	- 10 km
- 04.-07.07.1998:	Hron – BB – Tlmače	- 110 km
- 11.-19.07.1998:	Lužnica – Suchdol – Dobronice	- 80 km = 200 km
<u>1999:</u>		
- 24.04.1999:	Hron/otváranie – Žarnovica – Brehy	- 10 km
- 10.-18.07.1999:	Sázava – Ledec n./Sázavou – Sázava	- 70 km
- 02.10.1999:	Hron/zatváranie – Žarnovica – Brehy	- 10 km = 90 km
<u>2000:</u>		
- 06.05.2000:	Hron/otváranie – Žarnovica – Brehy	- 10 km
- 12.-16.07.2000:	Hron – Hronská Dúbrava – Nová Baňa	- 55 km
- 14.10.2000:	Hron/zatváranie – Rudno n./Hr. – Brehy	- 5 km = 70 km

2001:

– 05.05.2001:	Hron/otváranie – Žarnovica – Brehy	- 10 km
– 04.-14.07.2001:	Hron/Dunaj – Zvolen – Chřaba	- 147 km = 157 km

2002:

– 09.-18.7.2002:	Vltava – Lenora – Český Krumlov	- 87 km
– 12.10.2002:	Hron/zatváranie – Voznica – Brehy	- 8 km = 95 km

2003:

– 26.04.2003:	Hron/otváranie – Žarnovica – Brehy	- 10 km
– 04.-11.07.2003:	Hron – Žiar nad Hr. – Voznica	- 37 km = 47 km

2004:

– 24.04.2004:	Hron/otváranie – Žarnovica – Brehy	- 10 km
– 02.-05.07.2004:	Hron – BB – Revište	- 70 km = 80 km

Čo sa týka účastníkov týchto splavov, tak v KST Loko BB (pred rokom 1990 mal názov OTTJ) sa všetkých turistických akcií (okrem jesenných seminárov cvičiteľov) mohli zúčastňovať aj nečlenovia, ale pokiaľ sme spočiatku na splavy mimo BB cestovali vlakmi, bolo veľmi výhodné byť riadnym členom, pretože členovia OTTJ Lokomotíva – čo bola „železničná TJ“ – sme mali na vlak paušálnu zľavu – lístok na vlak nás stál len 1,-Kčs (prítom napr. rýchlik z BB do Prahy vtedy stál 60,-Kčs), len bolo treba urobiť menný zoznam účastníkov aj s číslami čl. preukazov ČSZTV, ktorý bolo treba dať „opečiatkovať“ nášmu predsedovi OTTJ, tiež na OV ČSZTV a najmä na Železničnej stanici v BB. Takto sme len za 1,-Kčs (tam aj späť) precestovali celé Čechy, keď sme išli napr. na splav Orlice a Vltavy (obr. 02/, 03), či do Bratislavy na prvý splav Dunaja. Keď sme sa neskôr vzmohli na vlastné autá, tak na splavy sme cestovali komfortnejšie, autami s kanojkami na prívесе, ktorý sme si požičiavali od vodákov z Iskry Smrečina BB, alebo sme si ich viezli na strechách áut a ešte neskôr sme si „pribalili“ aj bicykle, takže jednotlivé splavy sme rozšírili aj o bicyklovanie po širšom okolí splavovanej rieky (v Šumave sme napr. boli na bicykloch aj pri prameni Vltavy). Potom účasť na splave už nebolo podmienené členstvom v KST a okruh účastníkov jednotlivých splavov sa tvoril spontánne z tých, čo sme mali k „vode“ vzťah a navzájom sme sa poznali, pretože „skalní peši“ turisti z nášho KST až tak veľmi k „vode“ neinklinovali... Naša „vodácka partia“ sa preto priebežne formovala nielen z nás Bystričanov, ale aj z vodákov zo Zvolena, Prievidze, Liptova, Žiliny, Žiaru n./Hronom, Banskej Štiavnice, Novej Bane, Tlmáč, Levíc, Bratislavy, Hradca Králové, a i.

Kto sa vydáva na vodu, mal by byť trochu „podkutý“ aj nejakou tou vodáckou etikou, aby sa pred „skalnými vodákmi“ náhodou nezosmiešnil. Mal by vedieť, kto je to: „kotrčník“ – t.j. zadák a veliteľ lode, „háčik“ – ten sedí na lodi vpredu a „maká“, „porcelán“ – ak sa v lodi vezie ešte niekto tretí, ten však nepádluje, „koník“ – šnúra, mala by byť uviazaná vpredu aj vzadu, ktorou sa loď počas prestávok priväzuje k brehu, či ktorou sa loď pridržuje, keď sa ňou manévruje pomedzi balvany alebo kmene stromov spadnuté v rieke, pri „koníčkovaní“ a zošuchovaní nesplavného jezu, alebo sa môže využiť aj na sušenie mokrého šatstva v tábore, „oko“ – úchyt na prednej a zadnej časti lodi, ku ktorému je zvyčajne priviazaný koník. Tomu, čím vodák poháňa a manévruje loď, sa hovorí „pádllo“ a nie „veslo“ – pádllo nie je spojené s loďou a vodák ho voľne drží v rukách, pričom veslo je spravidla pevne spojené s loďou v nejakom držiaku.

O vodáckej etike a o „splavovaní“ ako takom, sa výstižne, poeticky a humorne píše v malej knižke Zdenka Šmída: „Proč bychom se netopili aneb vodácky průvodce pro Ofélii“ – podľa ktorej bola v roku 2009 natočená aj filmová komédia – a my sme si z nej niekedy večer pri ohni čítali a tam opisované situácie plne precíťovali, pretože aj my sme ich počas splavov zažívali... Napr. len taký opis „oleja“ – čo je úsek rieky, kedy voda akoby netečie: „*Keď vodák opustí kľukatý tok rieky, rozprestrie sa pred ním „olej“. Olejom trestá Boh vodácke hriechy, spáchané mimo vodu. „Vodácke Peklo“ – je zrejme nekonečný olej. Pot tečie prúdom, voda netečie vôbec...*“

Pravý vodák by mal tiež vedieť, že „vodák“ pred jedenástou doobeda – nie je „vodák“, ale „prízrak“(!), a že krčmička predstavuje pre vodáka vytúženú „oázu“, kde sa stretáva s vlastnou partiou, ktorá býva obvyčajne počas plavby roztratená po rieke, kde sa stretáva aj s inými partiami vodákov, kde sa stretáva aj s miestnymi občanmi – a kde sa najmä sám primerane „občerstvuje“, aby načerpal nové sily do ďalšieho náročného splavovania...

Najmä Češi – Hradečáci, s ktorými sme sa v podstate hneď od začiatku spoločovali na rôznych splavoch – najmä Orlice, Vltavy, Lužnice, ale aj nášho Hrona – takúto „vodácku etiku“ si dosť považovali a ju dodržiavali. Pred každým splavom bolo zdôrazňované „Desatoro kotrčníka“ a „Pravidlá správania pre háčkov“ a vždy sa robievalo aj pasovanie nových kotrčníkov a háčkov...

Každý splav mal svojho admirála, ktorý celému splavu velil a všetci ho dobrovoľne aj poslúchali.

U Hradečákov bol doživotným admirálom Jirka Hladík, ktorý jazdil na svojej povestnej kanojke „Barči“ – ktorá u nás na Hrone pri Šalkovej pri jednom ich splave „obejmula kámen a se rozlomila“ (neskôr ju kompletne opravil) – a ktorý mal prirodzenú autoritu a vyžarovala z neho akási „vodácka aura“... Keď sme boli v júli 2011 na týždennej cyklovke v Hradci Králové, a po celý čas nás sprevádzali priatelia Hradečáci, Bohuš a Dráža, tak sme na tamojšom cintoríne boli navštíviť aj jeho hrob a trochu si zaspomínať – však Jirko...?

Desatoro kotrčníka:

- 1/ Kotrčník – je na lodi i mimo lode PRVÝ po BOHOVI a jeho základnou povinnosťou je to hlasiť a čo najčastejšie dávať najavo.
- 2/ Kotrčníci – na poradách kotrčnikov hovoria tlmennými hlasmi. Ak sa k nim omylom priblíži háčik, kotrčníci významne stíchnu.
- 3/ Kotrčník – je povinný občas vykonávať funkciu ADMIRÁLA. Ak ide o peší presun, je nazývaný POĽNÝM MARŠÁLOM.
- 4/ ADMIRÁL – POĽNÝ MARŠÁL – rozhoduje o všetkom, najmä o počasí.
- 5/ Kotrčník – okrem hlasitých povelov povzbudzuje háčka pri pádľovaní aj jemným šľuchaním pádla pod lopatkami.
- 6/ Kotrčník – v prípade prevrhnutia opúšťa loď ako posledný a dbá pritom na svoju kotrčnickú dôstojnosť.
- 7/ Kotrčník – zodpovedá za správnu výživu a fyzickú kondíciu háčka. Túto môže zaistiť vhodnými závodivými hrami.
- 8/ Kotrčník – si je vedomý, že je s háčikom na jednej lodi, a keďže háčik je taktiež človek, nevymetá s ním v zákrutách zbytočne vrbičky a kroviny. Kotrčníkovi sa to tiež nepáčilo, keď bol ešte háčikom.
- 9/ Kotrčník – dbá na svoj vzhľad a pohybuje sa nonšalantne vo vodácko – spoločenskom odeve, s nedbalou eleganciou, ktorá oslňuje háčkov a podnecuje ich v túžbe stať sa čo najskôr taktiež kotrčníkom.
- 10/ Kotrčník – P A M Ä T A J , že V O D A je Ž I V E L !!!

Pravidlá správania pre háčkov:

- 1/ Háčik – je na lodi v poradí dôležitosti na poslednom mieste. N i k d y nehovorí do riadenia lode.
- 2/ Háčik – v prítomnosti kotrčnikov hovorí, len keď je opýtaný. Pri previnení sa ospravedlňuje slovami: „Prosím za odpustenie.“ (Česky: „Libějí vodpustit.“)
- 3/ Háčik – v dopravných prostriedkoch uvoľňuje kotrčníkom miesto na sedenie.
- 4/ Háčik – pri táborení sa stará o všetko. Nevyberá však miesto k táboreniu.
- 5/ Háčik – zato vyberá vodu z lode.
- 6/ Háčik – pri pristávaní vyskočí z lode a pridržuje ju kotrčníkovi, pokiaľ ten z lode nevystúpi.
- 7/ Háčik – vstáva ráno prvý za účelom prípravy raňajok, pričom sa chová ticho a v nutných prípadoch budí kotrčníka nežným spôsobom.
- 8/ Háčik – sa nevzdáľuje z lode ani z tábora.
- 9/ Háčik – v prípade preťaženia lode pláva za loďou.
- 10/ Háčik – môže za v š e t k o !!!

Pasovanie háčkov:

Prvýkrát:

Pasujem ťa v mene Boha Neptúna, vodákov všetkých patróna, ktorým nech ti je priazeň stále zachovaná.

Druhýkrát:

Pasujem ťa v mene admirála, ktorému nech je úcta stále zachovaná.

Tretíkrát:

Pasujem ťa v mene tvojho lodipána, ktorému nech je poslušnosť stále zachovaná.

Poznámka:

Počas pasovania háčik kľučí na drobných (špeciálne pripravených!) kamienkoch, je prevesený cez dno prevrátenej lode, za vystreté ruky ho drží jeho kotrčník a pri odriekaní pasovacej formule ho pasujúci admirál zakaždým udrie plochou stranou pádla po zadku a zároveň pomocník pasujúceho mu leje vodu na hlavu. Potom mu podá ruku a privíta ho v radoch háčkov.

A po pasovaní – v Čechách nič – ale najmä na Dunaji si pasovaný odpil z fľaše Rumu...!

Obdobné je aj pasovanie – kotrčnikov, ktoré tiež vykonáva admirál...

Každý vodák by mal vedieť, že jediný a originálny vodácky pozdrav je:

A H O J !

Obsah súboru o lokomotiváckych vodáckych splavoch :

<i>I. Mazurské jazerá..</i>	<i>.....s.7</i>
<i>II. Hron.....</i>	<i>s.8</i>
<i>III. Vltava.....</i>	<i>s.13</i>
<i>IV. Orlica.....</i>	<i>s.18</i>
<i>V. Lužnica.....</i>	<i>s.19</i>
<i>VI. Hornád – Prielom Hornádu.....</i>	<i>s.22</i>
<i>VII. Dunajec.....</i>	<i>s.24</i>
<i>VIII. Sázava.....</i>	<i>s.28</i>
<i>IX. Orava – Váh.....</i>	<i>s.30</i>
<i>X. Dunaj.....</i>	<i>s.33</i>
<i>XI. Malý Dunaj.Klátovské rameno.Dunaj.....</i>	<i>s.39</i>
<i>XII. Vodácke čriečky spomienok – záver.....</i>	<i>s.43</i>

A teraz nasledujú – Čriečky spomienok k niektorým splavom :

I. časť: MAZURSKÉ JAZERÁ – Krutynia – Poľsko

Účasť na XVI. Medzinárodnom kajakovom splave in.m. M.Wańkowicza po rieke Krutynia zo Sorkwit do Ruciane – Nida (4.-14.7.1980).

Bola to hneď prvá väčšia vodácka akcia – ako som sa „stal vodákom“ – ktorej sme sa z BB zúčastnili 17-ti. Už len vyše 1000 km cesta vlakom tam „stála za to“... Keď preplnený medzinárodný rýchlik „Polónia“ prišiel konečne z Maďarska do BB, meškal už vyše 6 hodín a po príchode do Varšavy nám išiel ďalší prípoj do Olštýna (Olsztyn) až o 23:00 h., takže sme mali asi 5 hodín na individuálne spoznávanie hlavného mesta Poľska. Po návrate na žel. stanicu pred odchodom vlaku do Olštýna nám však chýbal jeden náš chlap(!) – takže odišli sme bez neho, iba s jeho batožinou – s ktorou sme sa potom „naťahovali“ počas celého splavu. Mobily ešte neboli, tak len doma sme sa dozvedeli, že „nášho chlapa“ vo Varšave niekde prepadli, olúpili a domov sa dostal len s pomocou nášho Konzulátu...! Aj počas splavu nám miestni „domorodci“ doslova spred jednej krčmy, kde sme počas oddychového dňa utužovali družbu s Maďarmi, uniesli našu „lvetku“, ale našťastie ju v noci priviezli späť do tábora „neporušenú“... Bol z toho síce riadny poplach, ale s dobrým koncom!

Samotný splav po rieke Krutynia – („Krutynia je rieka Mazurskej jazernej oblasti v Poľsku a je jednou z najsľávnejších vodných ciest, opakovane označovaná ako „najkrajšia kanoistická trasa v Európe“. – Pozn. net) – však bol veľký zážitok. Mazury sú rozsiahla jazerná oblasť na severovýchode Poľska, je tam krásne prostredie, množstvo vodného vtáctva, čistá voda, a i keď bolo dosť daždivo, prevažne však pršalo len v noci a cez deň bývalo slnečno. Celkovo tam nás bolo asi 250 účastníkov – okrem samotných Poliakov, aj Česi, Maďari, Bulhari, Nemci a my Slováci – a i keď odvtedy už uplynulo skoro 42 rokov, tieto spomienky na „prvú“ väčšiu vodácku akciu sú vo mne stále živé...

účastníci zo Slovenska na nástupe v Sorkwitách

na jazere pri Stanici Wodnej v Sorkwitách

široké vodné plochy jazier striedali úzke prieplavy trstím

rieka Krutynia sa cez trstie krúti a treba ju hľadať

Mazurské jazerá 1980 – tábor medzi borovicami.

II. časť: H R O N : alebo ako sme si ho my familiárne volali – náš „Hrônik“

Možno povedať, že Hron je pre nás „Bystričanov“ taká vodácka „Alma mater“. Túto rieku máme splavenú prakticky od Polomky až do Dunaja (ja si evidujem 38 splavov) a či to boli len víkendové splavy do Hronskej Dúbravy, Novej Bane, prípadne až do Kozároviec, alebo tie väčšie, 10 dňové júlové, až do Dunaja a Štúrova, vždy nás náš „Hrônik“ lákal, prekvapoval, potešoval a vodácky plne uspokojoval a vždy sme ho, my Bystričania, brali ako „našu“ rieku – „srdcovku“. Hron má svoju nezameniteľnú „vôňu“, ktorú, keď sme na začiatku splavu pri „Smrečinárskom stupni“ v BB sadli do lodí a ju zacítili, hneď sme vedeli, že už sme „dobré“ – a tento „hronský odór“ nás potom sprevádzal počas celého splavu. Od Kozároviec sa potom pridávali rôzne iné vône z juhu a žirných polí – obyčajne tam už v tom čase bývala žatva – až kým sme sa Hronom „nedovoňali“ až do Dunaja – ktorý však zase „vonia“ úplne inakšie...

Hron je stále atraktívna rieka, je jedna z mála ešte s relatívne „prirodzeným“ tokom, nespútaný nezmyselnými MVE a Banská Bystrica sa pre Hron stala akoby centrom vodáctva. V lete máme možnosť vidieť, ako Hron vodácky priam „kypí“ a po rieke sa denne cez mesto plavia kanoe, rafty, kajaky – keďže v okolí BB sú vybudované „pravé“ vodácke táboriská: Dronte v Nemeckej, Mlynčok pod Lučatínom, Kemp „U mlčanlivého Fera“ pri Iliaši, Fort Geronymo vo Vlkanovej – ktoré navzájom spolupracujú, a kde si vodáci môžu tiež požičať a odovzdať lode. Sú to síce skôr komerčné plavby a väčšinou len tak „naľahko“, ale keď aj takéto vodáctvo robí ľudí šťastnými, tak to má svoj zmysel.

My sme ešte chodili „naľahko“, všetko sme mali nabalené a viezli sme si so sebou v lodiach, a keď sa niekto prevrátil, všetko sa muselo „lapať“, ak to nebolo poriadne v lodi priviazané. A častokrát „kadečo“ aj nenávratne odplávalo... Alebo pri prenáškach cez niektoré nesplavné úseky musela ísť väčšinou celá bagáž z lode von, lode a všetko sme museli poprenášať, opäť naložiť, atď. – a keď takých prenášok bolo počas dňa viac (napr. pred Hronovcami asi sedem), tak to boli riadne „galeje“! O to viac nám potom večer chutila odmena v miestnej krčmičke, keď sme už boli „na poriadku“ utáborení, preoblečení a družne sme sedeli pri „orosenom“ pivku... Veru, veľa vodáckych spomienok sa mi za tie roky splavov viažu ku Hronu – keď bola páľava a museli sme sa podchvíľou kúpaním ovlažovať v rieke, keď sme sa kúpali aj nedobrovoľne pri prevrhnutí, keď bola nepríjemná zima, daždivo, ale sme museli vydržať až do naplánovaného cieľa v Štúrove, lebo až odtiaľ sme mali dohodnutý odvoz, keď po dažďoch sa Hron zdvihol, až bol „nebezpečný“, keď sa podvečer chceli na nás komáre „vyblázniť“ a poriadne nás vycícať – proti čomu bola práve najlepšia tá „orosená pivná ochrana“...

Hron 1994 – začíname pri Smrečinárskom stupni v BB

Hron 1993 – prenášanie hate so stupňom vo Zvolene

Keďže Hron sme splavovali najčastejšie a každoročne aj niekoľkokrát, poznali sme ho veľmi dobre, najmä asi 100 km úsek z BB do Kozároviec. Už sme vedeli, kde je aký „vodácky problém“ – či skaly v prúde, väčšie pereje a kadiaľ ich treba splaviť, napr. „Vlkanovské perejky“ bolo treba ísť buď vľavo alebo asi jeden a pol metra vpravo od brehu, pretože v hlavnom toku boli nepravidelné vyššie „skoky“; – ako treba obísť niektoré mostné piliere, na ktoré voda „ťahá“, napr. v Rudne nad Hronom, ak si vodáci stredový pilier včas doprava nenadbehli, tak ho priamo trafili „taranom“ – a to potom bola skoro istá „kúpačka“; – tiež sme vedeli, kde nás čakajú a aké dlhé „oleje“, napr. hneď pod Zvolenom, za Revištom, atď. Ale najmä sme poznali, kde sú najbližšie k Hronu „napájadlá“ a vhodné táboriská, samozrejme aj s „krčmičkou“ (Hronská Dúbrava, Hliník n./Hr., Revište, Tlmače, Jur n./Hr., Hronovce, Biely agát, Kamenica n./Hr.). Tiež sme sa spoznali s viacerými inými vodáckymi partiami, napr. po tri roky po sebe sme sa na Revišti stretli s vodáckou partiou z Trnavy, ktorí sa plavili na veľkých raftoch, mali pravú country kapelu – takže s nimi sme zažili aj pravú „vodácku“ zábavu.

Hron 1993 – country zábava na Revišti s Trnavčanmi

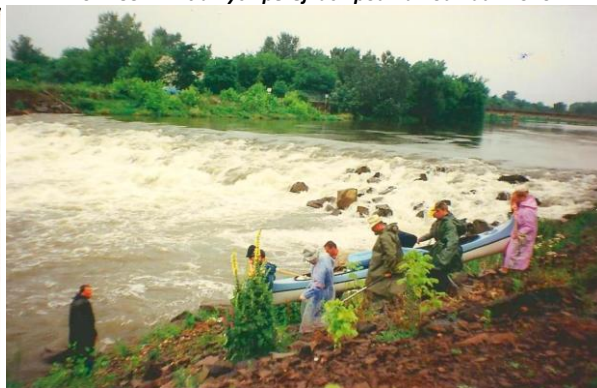
Hron 1992 – kúpanie v Hrone na Revišti pod Hradom

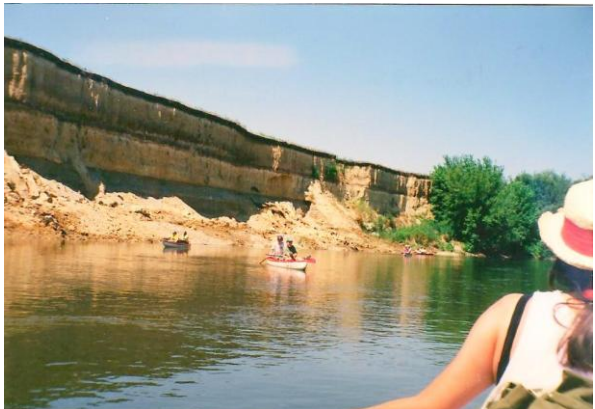
Hron 1992 – v tiahlych perejkách pod Kalnou nad Hronom

Hron 1997 – neplánované „kúpanie“ pod Kalnou n. Hronom

Hron 1997 – nesympatická prenášačka v Želiezovciach

Hron 1995 – vysoké sprašové brehy pred Biňou

Hron 1995 – na táborisko Biely agát si vezieme drevo na ohník

Hron 1994 – na sútoku Hrona a Dunaja – do Štúrova je 2,5 km

Hron 1995 – na Dunaji oproti Ostrihomu a v cieľi v Štúrove

Osobitnou kapitolou Hrona je jeho „odomykanie“ a „zamykanie“,

ktoré sa konáva tradične na jar v apríli a na jeseň v októbri v Brehoch nad Hronom pri Novej Bani. Schádza sa tam vodácka „chasa zo široka – ďaleka, čo už k Hronu niekedy pričuchla“, aj vyše 50 – 60 vodákov sa zide, tiež niekoľko cyklistov – čo „pramene“ prítokov Hrona chodia odomykať, aj miestnych príde hodne, poklebetiť si, fajný gulášik zjesť a čo to aj „požiť“. Spieva sa Vodácka hymna, Čochtán (vodník) odovzdá veľký kľúč od Hrona Admirálovi, a keď ten kľúčom Hron otvorí, vodáci už môžu konečne po zime na Hron bezpečne vyraziť. Obdobne sa Hron na jeseň zamyká – to zas Admirál vráti kľúč Čochtánovi, aby ho cez zimu u seba uschoval. No, veľký „vodácky sviatok“ to býva... Ak by sa nejakí nerozumní vodáci vydali na Hron pred jeho odomknutím alebo po jeho zamknutí, môže im veru Čochtán hodne „zlého“ narobiť, lebo keď je Hron zamknutý, vodák nemá na vodách Hrona čo hľadať, v tom období má nad Hronom vládu Čochtán...!

Odomykanie Hrona 2002 – spieva sa Vodácka Hymna

Vodácka hymna – pri Odomykaní.

(Melódia: Biela ruža rozkvitala.)

1. V strede slovenského kraja,
tam na rieke zvanej HRON,
vodácka nás vášeň spája,
máme radi hukot vln.
2. Ľady sa už dávno pohli,
Jar nám klope na dvere,
prežili sme zimu dlhú,
nasadajme na lode.
3. No a už sme zase spolu
na suchu aj na vode,
vodáci aj nevodáci,
všetci v dobrej nálade.
4. Starí, mladí, muži, ženy,
podťe všetci medzi nás,
nezáleží na pohlaví,
hlavne že si kamarát.

Vodácka hymna – pri Zamykaní.

(Melódia: Biela ruža rozkvitala.)

1. V strede slovenského kraja,
tam na rieke zvanej HRON,
vodácka nás vášeň spája,
máme radi hukot vln.
2. Leto ušlo ako voda,
zostali nám spomienky,
v lodi bola nám pohoda,
o rok: Hurá na rieky!
3. Teraz však už príroda je,
po sezóne, v pohode,
vodáci aj nevodáci,
všetci v dobrej nálade.
4. Starí, mladí, muži, ženy,
podťe všetci medzi nás,
nezáleží na pohlaví,
hlavne že si kamarát.

Odomykanie Hrona 1997 – prichádza Čochtán. (Pozri aj: Google-Brehy-Čochtán)

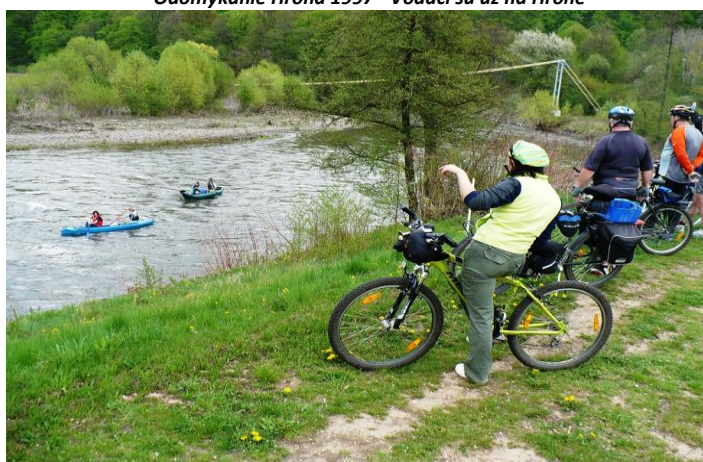
Odomykanie Hrona 2006–Admirál preberá kľúč od Čochtana

Odomykanie Hrona 2009 – Hron je odomknutý

Odomykanie Hrona 1997 - Vodáci sú už na Hrone

Odomykanie Hrona 2009 – vodáci a cyklisti spolu odomkli Hron

Odomykanie Hrona 2008 – guľášik pre „odomykačov“

Zamykanie Hrona 4.10.1997

....Hron je zamknutý ... tak na zdravie, vodáci...

III. časť: V L T A V A – I., II., III., IV., V.

Po „zahraničných“ Mazurských jazerách sme v nasledujúcom roku **1981** opäť naplánovali akciu mimo Slovenska a **logicky prišla na rad Vltava I.** – najdlhšia a vodákmi ospevovaná rieka v Čechách. My sme ju však splavovali „neskúsene“ – nie jej horný tok zo Šumavy, ako sa „chodí“, ale jej dolný tok z Českých Budějovic do Prahy, čo skalní vodáci „nechodia“, pretože to sú prevažne priehrady, ktoré nasledujú jedna za druhou po sebe skoro až po Prahu.

Od Českých Budějovic po Týn nad Vltavou ešte rieka asi prvých 30 km tečie, ale hneď potom začína vzdutie 68 km dlhej Orlickej priehrady, nasleduje 10 km dlhá priehrada Kamýk, hneď ďalšia 44 km dlhá Slapská priehrada, potom ešte 10 km dlhá priehrada Štechovice a na záver 13 km dlhá priehrada Vrané. Potom sa po Prahu Vltava ešte trochu rozbehne, ale aj tak sme z celkových 181 km splavili „dolnú“ **Vltavu I.** väčšinou na poctivý „ručný pohon“ – pádlovaním. Potom sme už prišli na to, prečo ostatní vodáci túto časť Vltavy nechodia – lebo netečie...! S nami túto dolnú **Vltavu I.** vtedy splavoval už len jeden, tiež asi „neskúsený“ manželský pár z bývalej NDR. Ale, stálo to zato, pretože tie priehrady sú úzke, zarezané do hlbokých údolí, takže stále sme mali z okolitej krajiny čo obdivovať.

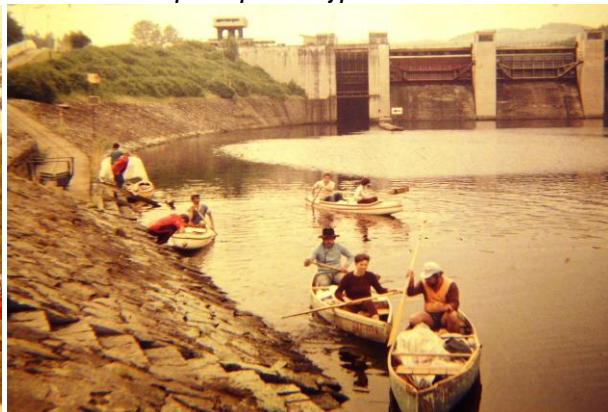
Vltava 1981 – prenášanie jezu (hate) v Týne nad Vltavou

Vltava 1981 – plavba po Orlickej priehrade

Vltava 1981 – na táborisku Radava na Orlickej priehrade

Vltava 1981 – pod Kamýkom po prevezení člnov

Ďalšie „Vltavy“ sme už splavovali tak, ako sa to má robiť – že sa splavuje tečúci horný úsek, z Lenory do Českých Budějovic, nie dolný „netečúci“... Na hornej Vltave II.–V. sme boli potom v rokoch – **1983 – II., 1991 – III., 1996 – IV. a 2002 – V.** – a každý splav bol iný, boli iné zážitky, aj iní kamaráti a kamarátky, neskôr aj vlastné deti sme pribrali do partie, ale určite všetky vltavské splavy stáli zato... Tak ako je našou „bystrickou“ vodáckou „Alma mater“ Hron, tak pre Čechov je to určite Vltava. Takto je napr. opisovaná v stručnom „Sprievodcovi“ z roku 1980: „Už oddávna bola Vltava hlavnou riekou českého národa opradená legendami. Údolie Vltavy miestami skalnaté, miestami ponorené do hlbokých lesov, vzbudzuje pocit intimity. Ani priehrady, ktoré sa dnes na Vltave týčia, nezbavili riekou tohto kúzla.“

Prvá horná Vltava II. nasledovala o dva roky v júli 1983

Už mesiac dopredu sme z BB do Lenory poslali všetky naše lode vlakom – boli prepravované v osobitných nákladných vagónoch, ktoré boli „šibované“ po celej republike podľa toho, kde sa mal prevážaný rôzny naložený tovar zavieť – a nečudo, že sme boli nervózni, či nám vôbec železnica naše lode do nášho termínu splavu do Lenory dopraví, lebo táto doprava nebola vôbec istá...! Viackrát som preto telefonoval na žel. stanicu v Lenore, či už naše lode prišli – a pár dní pred našim príchodom mi konečne potvrdili, že lode už tam máme... Hurá...! Aj naše cestovanie vlakom

a s celou „bagážou“ bolo zaslúžené, pretože v BB sme nastúpili do bratislavského rýchlika prvý deň poobede a po prestupoch v Bratislave, Břeclavi, Prahe, Českých Budějoviciach a Strakoniciach sme konečne prichádzali lokálkou do Lenory až na druhý deň večer! Boli sme úplne utahaní a vysmádnutí, veď sme sa „trmácali“ vlakom skoro cez celú republiku vyše 24 hodín! – a mali sme veľké obavy, či v Lenore bude ešte niekde takto večer nejaká možnosť občerstvenia, pretože u nás sa vtedy krčmy zatvárali už o 21:00 hod. a „pípy“ sa odstavovali ešte skôr – ako „došiel“ sud...! Keď sme konečne dorazili do Lenory, bolo veru už po 21:00 hod.! Krčma bola hneď vedľa žel. stanice, tak sme tam išli so Švejom „s malou dušičkou“... Ale – tam to stále žilo, tam bolo veselo, tam bolo plno vodákov – a keď sme sa krčmára nasmelo spýtali, či má ešte pivo: „Kluci, jaký chcete, desítku, dvanáctku...?“ – no, tak odvtedy sme Lenoru volali: „Leno – ráj“!

Tento splav sme robili spolu aj s „Hradečákmi“ (Bohušom, Drážou, Jirkom a ďalšími) – s ktorými sme sa zoznámili už rok predtým na bežkách v rámci 16. roč. LP Jeseníky–Orlické hory – a bol to vydarený splav, lebo som si poznačil: „...krásny čas, čistá voda, veľa vodákov, nádherný splav, počasie ideálne, voda tiekla, slnko páliło, splavené 145 km, krása, opakovať...!“. Čo k tomu dodať? – len to, že sme to veru potom ešte trikrát zopakovali.

Ďalšia horná Vltava III. si na nás počkala 8 rokov, do júla 1991,

kedy sme sa rozhodli opäť splaviť túto krásnu rieku. Medzitým sme robili priebežné splavy Hrona, Orlice, Lužnice, až zase v nás dozrelo rozhodnutie – vrátiť sa na Vltavu. Dopravu sme však už riešili vlastnými autami, takže to predchádzajúce „strastiplné“ cestovanie na splav vlakom sa stalo minulosťou. Tento splav už bol v dobe po „Nežnej revolúcii“, keď už boli hranice na Západ „otvorené“, čo sme využili a hneď na druhý deň po príchode do Lenory sme dvomi autami (MB-čkami) vycestovali cez neďaleký hraničný prechod Strážný – do Nemecka, do bavorského mestečka Freyung, asi 30 km od Lenory. Neboli sme sami, pretože do Nemecka sa v ten deň tiahla cez hranice asi kilometrová kolóna áut, ktorá postupovala „krokom“, pretože hraničné „pasové“ kontroly sa ešte vykonávali. Pre colníkov sme však boli ľahostajní, čo sme využili pri ceste späť a v bavorskom ihličnatom lese sme pred hranicou nazbierali „kopu raždia“, ktoré sme gurtňami pripevnili na strešné záhradky áut, a tak sme sa víťazoslávne „s nemeckým lupom“ vrátili späť do „našich“ Čiech.

Vltavu sme splavovali po úsekoch, striedavo sme sa vracali vlakom alebo autobusom do tábora alebo k odloženým lodiam, presúvali sme sa na nižšie táboriská autami, loďami sa splavili nižšie – až sme sa po týždni doplavili do Českých Budějovic. Počas splavu sme takto táborili v Lenore, Novej Peci, Černej n./Lipnom, Vyššom Brode, Českom Krumlove a v Českých Budějoviciach – a celkovo sme splavili 131 km. Bol to opäť vydarený splav, i keď boli aj búrky, napr. v Rožmberku, ale to všetko k splavom patrí. A napr. ešte v Lenore, ktorá leží v Šumave a je 765 m.n.m., nás ráno 6.7.1991 prekvapila zľadovatená rosa na „dekloch“ plastových sudov, ktoré bývali von pred stanmi a mali sme v nich odložené suché veci.

Počas tohto splavu vzniklo aj **jedno naše „vodácke konštatovanie“**. Totiž, keď sme sa pomaly plavili temer stojatou vodou popod Kláštor vo Vyššom Brode, tušili sme, že pred nami bude asi nejaký „jez“ (hať), ktorý túto vodu „vzdúva“. Oproti sa na pramici pomaly „šinuľ“ nejaký „táta“ so synom, tak sme sa ho pri vzájomnom mínaní pýtali, či je to „jetelný“... „**Jó, hoši, je to jetelný...!**“ – nám odpovedal, tak sme si to bez obáv – všetky tri lode za sebou – namierili do ľavej časti, kde sme videli, že je „šlajsna“ – plavebná priepuť v „jeze“.

Ja so synom Martinom sme išli ako druhá loď, a keď nás už prúd nezadržateľne ťahal do „šlajsny“, tak som s hrôzou uvidel, že v samotnej „šlajsne“ silný prúd vody netečie rovno, ale zboku naráža do ľavej strany a hneď sa aj skrúca dohora a späť – a to už sme aj videli pod jezom prevrhnutú a plávajúcu prvú loď, ktorej osádka (Lubo a Paľo) sa už „zachraňovali“ v balvanisti pod jezom. Ešte som sa obzrel dozadu, či aj Švejo so synom Mišom idú za nami – ich to však už tiež nezadržateľne ťahalo do „šlajsny“, ktorá nás vzápätí všetkých „hravo“ poprevracala. Ako však za ňou prúd zoslabol, už sa dalo vo vode aj postaviť, takže táto kolektívna „prevracačka“ sa zaobišla bez úhony, len s primeraným adrenalínovým zážitkom. Odvtedy sme si však podchvíľou hovorili na „kadečo“, že: „**Jó, je to jetelný...!**“

Vltava 1991 – na veľkom Lipne so synom Martinom

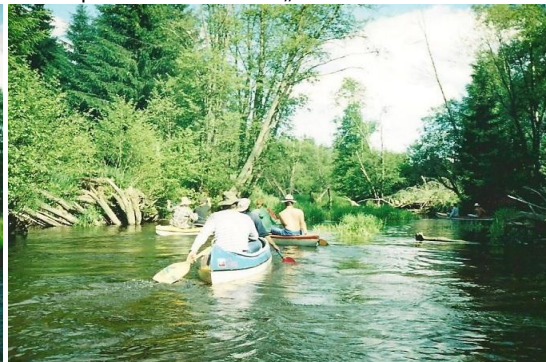
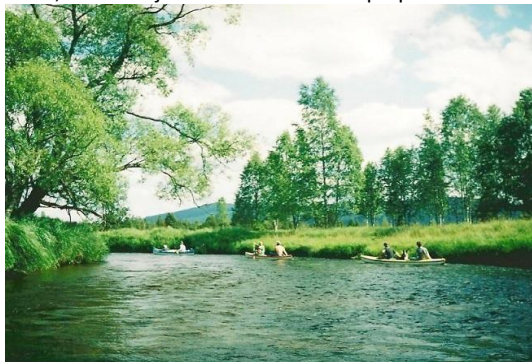
Nasledujúca horná Vltava IV. nás čakala ďalších 5 rokov, do júla 1996.

kedy sme sa na ňu vypravili už väčšia „výprava“ – až štrnásť, a tiež autami. Trvalo dva dni, kým sme sa v Lenore postretali, pretože nie všetci mohli prísť už 1. júla, ako sme splav pôvodne naplánovali. Väčšia časť sme teda prišli do Lenory o deň skôr a zvyšok až na druhý deň. V Lenore mal predajný stánok jeden Vietnamec, u ktorého som si kúpil „za babku“ maskáčové tričko a šiltovku. Keď na druhý deň prišiel Švejo s ostatnými, hneď som sa im v ňom „pochválil“, načo Švejo zareagoval, že: „Peter, kde si, kde si, vôbec ťa nevidím, úplne si sa mi stratil, ozvi sa...!“ – nuž, urobil si z môjho nového „zamaskáčovania“ riadnu „prču“...!

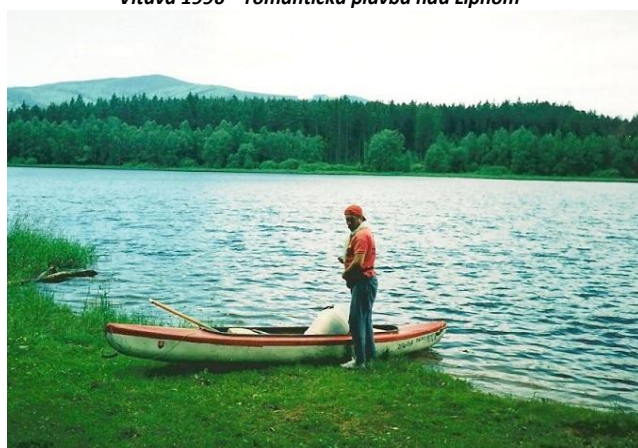

Vltava 1996 – Paľo, Švejo a moje nové „zamaskáčovanie“

Scenár splavu bol obdobný ako na Vltave III. – a možno s určitosťou konštatovať, že 34 km horný úsek Vltavy nad Lipnom z Lenory po Novú Pec „nemá chybu“. Vltava tam pokojne tečie miernym prúdom okrajom NP Šumava, hodne sa kľukatí, meandruje – a duša vodáka sa pri plavbe touto krásnou prírodou dostáva do „blaženého euforického stavu“...

Vltava 1996 – romantická plavba nad Lipnom

Vltava 1996 – Švejo v Novej Peci na hornom Lipne

Vo Vyššom Brode bol nejaký karneval na vode, množstvo ľudí bolo „obsypaných“ po brehu a množstvo „bizarných“ plavidiel sa plavilo na vode – práve na tom vzdutí Vltavy nad „prevracacím“ jezom – cez čo všetko sme sa my na našich malých kanojkách museli preplatať. Po vode plávali „ambulancie“, rôzne „autá“, nedefinovateľné „zlátaniny“ plavidiel a najlepši asi boli „hasiči“, ktorí mali na svojom plavidle výkonnú ručnú hasičskú striekačku, ktorou čerpali vodu priamo z Vltavy a silným prúdom striekali všetko naokolo – divákov na brehu, na moste, ostatné plavidlá – a samozrejme

ani my sme pred nimi nemali žiadnu možnosť úniku, lebo tam Vltava nie je až taká široká, takže sme si od nich užili poriadnu spršku vody... Takýto zážitok však oveľa viac utkvie v pamäti, ako len „púhe“ plavenie sa pokojným tokom, takže: „Vďaka im za takýto vodácky zážitok.“

Vltava 1996 – karneval, množstvo divákov a netradičné plavidlá vo Vyššom Brode

V ten deň sme z Vyššieho Brodu splavili ešte asi 23 km po Zátóň, kde sme nechali lode a na ďalší deň sme to zo Zátóňa splavili ešte do veľkého Vodáckeho kempu Nové Spolí, tesne nad Českým Krumlovom, do ktorého sme už pred dvomi dňami „previezli“ celý náš tábor z Lenory – a kde táto naša plavba v ten rok aj predčasne a definitívne skončila...! Začalo totiž pršať – a pršalo – a pršalo – a pršalo, taký drobný, neustály a vytrvalý dážď, takže ostatní vodáci postupne z kempu zutekali... My sme si počas týchto daždivých dní urobili aspoň výlety – do Zlatej Koruny, kde je stredoveký Kláštor, založený Přemyslom Otakarom II. v r. 1263, a tiež aj do Českých Budějovic – ale keď dážď ani po troch dňoch(!) neprestával a Vltava sa nebezpečne rozvodnila, tak aj my sme to „zabalili“ a na 11.– ty deň od začiatku splavu sme odišli tiež domov.

Hornú Vltavu V. som naposledy splavoval po ďalších šiestich rokoch, opäť v júli 2002 – a bude to zrejme už moja „posledná Vltava“, pretože čas sa nedá zastaviť, rôčky pribúdajú, dnes (2022) som o 20 rokov starší a mám už 72+(!) – takže mi treba rozmýšľať o „iných“ veciach, ako o nejakom „splavovaní“... A tiež som počul, že splav Vltavy sa enormne skomercializoval, Vltava býva v hlavnej sezóne „preplnená“ vodákmi, organizujú sa na ňu celé „školské výpravy“, a že dokonca si treba na splavovanie vopred zaobstarať miestenky, takže „skúsení“ vodáci chodia na Vltavu až na jeseň...

Boli sme vtedy pomerne „veľká“ výprava, bolo nás spolu až dvadsaťdva (nielen z BB, ale aj z Banskej Štiavnice, zo Žiaru n./Hr., z Novej Bane, zo Žiliny, dokonca Mirek s Ivanou boli z Plzne), doprava bola vlastnými autami a navyše sme si zobrali aj bicykle. Zatáborili sme vo vodáckom kempe Soumarský Most, poniže Lenory. Prvé dva dni sme splavili z Lenory po horné Lipno, kde sme v Novej Peci nechali lode, a potom sme ešte využili to, že zo Soumarského mostu sme mali na dosah „šumavské hvozdy“, tak sme si na tretí deň urobili cyklistický výlet po Šumave – z Kvildy k prameňu Vltavy a popri Modrave späť do Kvildy. Na ďalší deň sme sa presunuli do dobre vybaveného kempu Na Pískárne, asi 6 km nad Českým Krumlovom, odkiaľ sme celý splav „dorobili“ až do Českého Krumlova, v okolí ktorého sme tiež čo – to bicyklovali – a spolu sme takto splavili 87 km a pobicyklovali 76 km.

Ešte cestou tam sme zažili určitý „adrenalin“ – tri autá sme sa na diaľnici „držali“ spolu. Vpredu išiel Švejo s bicyklami na streche auta, ja za ním aj s prívosom 7 lodí za sebou a na streche som mal ešte 4 bicykle, za mnou Števkó so 4 bicyklami, keď na diaľnici pri Brne boli nejaké práce a muselo da „kľučkovať“ pomedzi rozmiestnené retardéry... A zrazu sme nejakú vyšli mimo diaľnice a smerovali rovno do Brna! Jazdiť po dopravne zahustenom centre veľkomesta je samo o sebe dosť stresujúce, keď ho vodič nepozná, a nie, keď má ešte za sebou veľký prívos so 7 loďami, s bicyklami na streche auta a musí jazdiť pomedzi električky, po jednosmerkách, v rôznych dopravných pruhoch – a tri autá sa snažia udržať pospolu... No, nie a nie sa dostať do „správneho“ smeru. Tušili sme, že niekde tam – voľakde, je diaľnica, len na ňu nájsť výjazd...! Hádám skoro hodinu sme takto po Brne blúdili, aj niekade popod Špilberk sme jazdili – až nejakú sme sa dostali na správny smer. Ktovie, čo si vtedy náhodní svedkovia v Brne pomysleli, že – čo to tí Slováci idú tu v Brne asi splavovať...?

A počas tohto splavu vzniklo aj ďalšie naše „vodácke konštatovanie“, a opäť to bolo v súvislosti s „prevracacím“ jezom vo Vyššom Brode. Keďže z minulosti sme si ešte pamätali – čo sme boli priami účastníci jeho „splavenia hore dnom“ (Vltava III – 1991: „Jó hoši, je to jetelný...!“) – tak sme do ľavej časti jezu ani nenamierili a zradnú „šlajсну“ sme ignorovali. Tento jez sa dal pohodlne „skoníčkovať“ z jeho „hrany“, ale jeden „bajúzatý kotrčník“ sa „zaťal“ a s vyhlásením: „My nie sme z papiera...!“ – si to nakeroval rovno do „šlajсны“... A „šlajсна“, samozrejme, urobila „svoju robotu“ – a loď opäť hravo prevrátila. V balvaništi pod jezom síce táto „plavba“ zakrátko skončila, ale kanojka „utrpeľa“ nejaké tie šrámy a „potrúšteniny“, našťastie len zvrchu, takže do nej odspodu netieklo. Háčička však bola „mierne“ v šoku, celá premočená, triaslo ju od zimy a nemala ani náhradné veci – lebo sme splavovali len tak naľahko – takže sme ju aspoň zaodeli čo – kto mal. A ešte dodatočne sme sa dozvedeli, že kotrčník, okrem nenávratného odplávania legendárnej „plechovej buksy“ s cigaretami, vtedy utrpel aj „drobný úraz“ kostičky malíčka na nohe... Ale opäť sa toto „hrdinské“ vyhlásenie ujalo a odvtedy aj „zludovelo“, že: „**My nie sme z papiera...!**“

Celý zvyšok splavu potom prebehol „v pohodičke“, aj počasie prialo, aj sme vládali – pádlovať, bicyklovať, pivo piť, burty, párky, výpečky, vepřo-knedlo-zeló a utopence jesť – nuž, relatívne mladí sme ešte boli... Ale už je to za nami, teraz už len po „Štúrovsky“ a pomaly: „Napred sa ísť musí...!“ – pokiaľ nám dovolí ešte zjásť naša „svieca“...

Vltava 2002 – prameň Vltavy v Šumave – je taký „kadlub“

Vltava 2002 – na Vltave ešte nad Lipnom

Vltava 2002 – sútok Studenej (vľavo) a Teplej (vpravo) Vltavy

Vltava 2002 – nad Vyším Brodom na hrádzi veľkého Lipna

Vltava 2002 – plavba cez Rožmberk nad Vltavou

Vltava 2002 – malý oddych pod Rožmberkom nad Vltavou

Vltava 2002 – postavili sme si vlastného kamenného „mužika“

IV. časť: ORLICA

Orlica je rieka vo východných Čechách, ktorá vzniká sútokom 99 km dlhej pravostrannej Divokej Orlice, prameniacej v Poľsku a 107 km dlhej Tichej Orlice, prameniacej v Čechách, ktoré sa nad obcou Albrechtice nad Orlicí spájajú a od ich sútoku meria rieka ešte 35 km, kým v Hradci Králové vyústi do Labe. My sme Orlicu splavovali z Kostelca nad Orlicí, t.j. splav sme začali ešte na Divokej Orlici a končili sme v Hradci Králové, pred jej vyústením do Labe. Celkovo sme takto počas dvoch dní splavili asi 49 km. Orlica má jedno z najzachovalejších pôvodných korýt v Čechách, preteká krajinou so zachovanými brehovými porastmi a až po Hradec Králové výrazne meandruje, čím je vodácky veľmi atraktívna.

Dvojdnový splav Orlice bola už mnohoročná a pravidelná júnová akcia Hradečákov a my sme naň začali chodiť potom, ako nás na jej splav „zverbovali“ Hradečáci (Bohuš a Dráža Holečkovci) počas našej spoločnej 140 km lyžiarskej 4 dňovej akcie – 16. roč. Lyžiarskeho prechodu Jeseníky – Králický sněžník – Rychlebské hory – Orlické hory, ktorý bol koncom januára 1982. Ja som sa tohto LP síce dovtedy zúčastnil už trikrát (1979, 1980, 1981), ale až v tom roku 1982 sme si s Hradečákmi nejako „sadli“, že sme si dohodli účasť aj na tejto ich vodáckej akcii. Orlicu sme potom absolvovali celkom päťkrát (1982, 1983, 1985, 1986, 1989).

Dnes by sa nám mohlo zdať, že ísť len na dvojdnový splav až do Hradca Králové je neprimerané, ale vtedy sme to tak nebrali, keďže sme boli mladí a tam a späť sme cestovali rýchlikom „Pražákom“ len za 1,-Kčs (ako som to už ozrejmil v úvodnej časti), takže toto dvojdnové „povyrazenie“ sme brali ako vítané dobrodružstvo. Lode na splav nám poskytovali Hradečáci, my sme si so sebou vlakom privážali len osobné veci a najmä pádla. Asi trikrát sme po príchode do Hradca Králové z piatka na sobotu prespali u Holečkovcov, najprv u nich v byte, neskôr v ich „záhradníckom domku“, a v sobotu ráno sme lokálkou cestovali do východiska splavu v Kostelci nad Orlicou. Ostatné razy sme už v piatok cestovali z Hradca Králové do Kostelca n./O., kde sme prespali v stanoch – a ráno vyčkali na lokálku z Hradca, ktorá priviezla ostatných účastníkov splavu – ktorých bývalo aj vyše štyridsať.

Na začiatku splavu, keď už sme si všetci popripravovali lode, nabalili a do nich uložili bágne, býval nástup. Admirál – samozrejme to bol automaticky charizmatik Jirka Hladík – mával preslov, v ktorom najmä prízvukoval zákaz požívať „ohnivú vodu“, kým nesplavíme prvý náročnejší úsek Divokej Orlice po Albrechtice nad Orlicí, kde bol veľký jez – elektráreň a prvá plánovaná prestávka v miestnej hospôdke – odkiaľ už tok Orlice bol pomerne pokojnejší a ďalší „režim“ splavu voľnejší. Pri nástupe sa vždy robil sľub kotrčníkov a háčkov, čítalo sa Desatoro kotrčníka a Pravidlá pre správanie sa háčkov – a celým tímom ceremoniálom sa zdôrazňovala polo – vážnosť chvíle a jedinečnosť samotného jarného splavu.

V prvý deň splavu bol tok Orlice pomerne „živý“ a mám poznačené, že: „...Orlica je čistá, kľukatí sa, mnohí sa prevrhli, niektoré lode aj po trikrát...“. Táborilo sa na Sutých Břehoch v Týništi nad Orlicí alebo aj na veľkej lúke pri Včelíne jedného z Hradečákov. Večer sa to potom poriadne „rozbehlo“ – táborák, gitara, tramské piesne, zdravkanie, bratanie sa – takže tiež mám poznačené, že – spať sa išlo až ráno o 03:00 hod. – niektorí...

Asi pri treťom splave a zatábovení nás, „stálych účastníkov“ zo Slovenska – Šveja a mňa, Hradečáci „pasovali“ za: „Hradeckých votrokov“ – a dostali sme k tomu aj špeciálne tričká s prepracovanou potlačou „Hradecký votrok“. (V Hradci Králové je názov „votrok“ pojmom, ktorý sa historicky viaže k obyvateľom Hradca Králové – neskôr aj v spojitosti s miestnym futbalovým mužstvom FC Hradec Králové a jeho fanúšikmi a aj s Hradeckým pivovarom, kde sa varilo 11° pivo Votrok.) Po pasovaní som si už v tomto tričku bol ešte trochu zabehať popri Orlici a oproti som sa stretával s dvomi pešími

turistami. Tí, keď ma videli, hneď reagovali: „Hele, jede Hradečáckej votrok...!“ – a ja som im: „Áno, votrok, ale zo Slovenska, z Banskej Bystrice.“ To tričko som potom ešte dlho a dlho nosieval, kým sa mi nerozpadlo...

Na Orlici sme zažili hodne dažďa a chladu, ale aj pekné, teplé a slnečné počasie. Keď bolo pekne, robili sa prestávky na kúpanie aj na pasovanie háčkov. Keď sme tiež raz tak mali takúto príjemnú prestávku, slnili sa na lúke a okolo pobehovalo hodne nášho „vodáckeho drobizgu“, po Orlici splavovala iná vodácka partia. Ich vedúci na nás z lode zakričal, že koľko je hodín? A náš Paľo Kapusta mu „odkričal“: „Ráno bolo šesť, odpočítaj si...!“ – no bol z toho všeobecný rehot.

A ešte jedna spomienka – po riadne daždivom prvom dni, keď sme premočení zatáborili pri Včelíne, tak vtedy od nás z BB prišiel na splav jeden náš kamarát na veľkej Volge – combi, ktorý necestoval s nami vlakom. Lejak ustal až niekedy pred polnocou, kedy sme sa „pobreberali“, povychádzali zo stanov, založil sa oheň a gitarista Tomáš začal hrať na gitare – no, síce pomerne neskoro, ale začala byť klasická vodácka pohoda. A všimli sme si, že na tej „utáborenej Volge“ poniže lúky, v ktorej táboril náš kamarát, sa rytmicky začínajú a zhášajú červené brzdivé svetlá, ako na brzdivý pedál niekto narážal... Nebolo si treba veľa domýšľať dôvod, lebo tam „táboril“ s ďalšou našou kamarátkou – a veru, v primeranom čase potom prišiel v BB na svet aj malý „orličiačik“. Nuž, na vode sa stávajú veci...

Orlica 1982 – Jožo s Paľom nechtiac „vystupujú“ z lode

Orlica 1983 – nabáľovanie vecí a ide sa

Orlica 1983 – prestávka na kúpanie a „vodácky drobizg“

Orlica 1983 – admirál Jirko pasuje háčkov – Katku z BB

V. časť: LUŽNICA (I. – 1990; II. – 1998):

Lužnica tiež patrí medzi vodácky najfrekvencovanejšiu českú rieku, ktorá pramení v Rakúsku a jej český tok meria asi 146 km. Východiskom splavu je spravidla Suchdol nad Lužnicí, z ktorého je to po sútok s Vltavou pod Týnom nad Vltavou ešte 125 km. V Suchdole bol dobre vybavený vodácky kemp, ktorý sme si aj my vybrali ako našu základňu. Akciu **Lužnica I. v dňoch 7.–14. júla 1990** sme opäť organizovali s Hradečákmi – s celou Holečkovskou rodinou (Bohuš, Dráža a „kočky“ Lenka a Bohunka + priateľka Magda) a bolo nás spolu šesťnásť. Išli sme, samozrejme, autami a z BB sme vyrazili už večer, aby sme na druhý deň doobeda dorazili do Suchdola, kde sme sa mali všetci stretnúť v sobotu dňa **7.7.1990** – pretože ďalší išli z Banskej Štiavnice a Hradečáci z Hradca Králové. Keď sme konečne celí utmácaní nočným cestovaním a šoférováním dorazili do Suchdola, s vidinami dobre oroseného čapovaného piva, Bohuš z Hradca nás tam už čakal – a že ani sa nevybaľujte, lebo je „dobrá“ voda, a že ideme hneď splavovať hornú časť Lužnice z Halámkov, odkiaľ to bolo do Suchdola 11 km. No, čo už, bol starší, v podstate už vopred bolo jasné, že bude admirálom tejto plavby – tak ho musíme poslúchať...

Voda bola naozaj „dobrá“, žiadne škrtanie bruchom lodí o dno, ale v silne meandrujúcom toku bolo plno prekážok v podobe popadaných a pováňaných stromov, ktoré sme museli každú chvíľu – preťahovať, podliezať, kadejako sa okolo nich krútiť a s loďami pomedzi konáre kľučkovať – no, bola to priam „vysoká vodácka škola“ manévrovania s loďou. Nie každému sa to darilo, a keď sa jedna loď už tretíkrát „cvakla“, lebo nezvládla manéver podliezania spadnutého kmeňa stromu, háčička kotrčníkovi odmietla poslušnosť a po „vyhrabaní sa“ z vody už do lode viac nenastúpila a odišla zarasteným prhlavovým brehom smerom dolu... Kotrčníkovi sme preto doporučili, nech to buď splaví sám, alebo ešte radšej nech loď nechá tam niekde a silne frustrovanú háčičku pre istotu nech v zdraví doprevadí do tábora. Keď sme sa my ostatní konečne dokľučkovali a domeandrovali do Suchdola, obaja „stroskotanci“ už boli tam. Aspoň sme sa stihli preobliecť do suchého, lenže bolo treba ešte ísť po loď. Kotrčník si zhruba pamätal, kde asi je, tak s pomocou mapy sme približne k tomu miestu našli aj nejakú príjazdovú cestu. Potom sme išli po brehu hľadať odloženú loď – a sme ju aj našli, lenže bola na opačnom brehu Lužnice a vo vysokej prhlave. Aj to sme vyriešili, lebo poniže našťastie bola nejaká kovová pešia lávka, ktorou sme – traja kotrčníci – prešli na druhú stranu a vysokou prhlavou sme sa „doprhľavovali“ až k lodi. Bohuš nás z druhého brehu navigoval, takže ostávalo už len na loďke sa preplaviť na „našu“ stranu krížom cez Lužnicu, ktorá v tých miestach bola široká asi 6 metrov. Už sme sa opäť videli na vytúženom pive, tak sme všetci traja nasadli do kanojky, ja v strede ako porcelán, odrazili sme sa z jedného brehu, narazili sme do protiľahlého vysokého hlineného brehu – a prevrátili sme sa... Hneď sme aj zistili, že Lužnica tam nie je len 6 metrov široká, ale snáď aj 4 metre hlboká, lebo kanojka sa nám skoro celá kolmo ponorila (je dlhá vyše 4 m), len čo sme ju zadržali na „koníku“, aby nám neodplávala. Mali sme potom ešte dosť roboty, kým sme ju celú naplnenú vodou, za pomoci Bohuša, ktorý sa nad vodu nakláňal z nahnutého stromu, vyteperili na ten vysoký a hlinený breh. Naše, už suché oblečenie, sa zmenilo na úplne mokré a zablatené oblečenie – a takýto premočenie a doblatenie, ale s nájdenou kanojkou, sme sa vrátili do tábora – a konečne sme si mohli dať to vytúžené pivo. Ale, samozrejme, stroskotaného kotrčníka to len tak „naľahko“ vtedy neobišlo...

Po takomto kúpacom úvode sme na ďalší deň ešte nezačali vlastný splav Lužnice, ale využili sme nedávno nadobudnutú „slobodu“ po novembrovej Nežnej revolúcii a zaviezli sme sa do neďalekého prihraničného mestečka Gmünd v Dolnom Rakúsku, vzdialeného asi 15 km od Suchdolu. Tam sme sa „v slobodnom svete“ poprechádzali, na námestíčku sme si dali kávu a vrátili sa späť do stále ešte našej spoločnej Česko – Slovenskej „vlasti“. Dobré nám to padlo, takto si užívať „slobodu“, lebo to bol náš prvý takýto výletík na „Západ“. Do bavorského mestečka Freyung v Nemecku sme si urobili obdobný výletík z Lenory na Vltave až o rok... (Vid': Vltava III. 1991)

Potom sme už každý deň splavovali – zo Suchdolu po Rozvodí (17 km), pokračovali sme Novou řekou až po Klec (21 km) – pričom cestou sme boli navštíviť z Novej řeky neďaleký a dobre prístupný Kamenný pamätník Emy Destinovej, postavený na mieste, kde rada lovila ryby (**Ema Destinová** – vlastným menom Emílie Věnceslava Pavlína Kittlová (26.2.1878-28.1.1930) – česká operná speváčka, herečka, spisovateľka, patrila medzi najvýznamnejších predstaviteľov českého interpretačného umenia) – z Klece sme sa splavili do Soběslavi (23 km), autá aj stany sme potom previezli do vodáckeho kempu s dobrou reštauráciou Harrachovka pod Táborom, čím sme sa vyhli aspoň desiatim prenáškam cez samé jezy, ktoré v tomto úseku Lužnice po Tábor nasledujú „jeden za druhým“ – a z Tábora sme potom splavili ešte na dvakrát 30 km úsek do Bechyně, kde sme splav 10 km pred vyústením do Vltavy ukončili – lebo sme už toho mali „dosť“...

Lužnica 1990 – pokojná plavba po Lužnici

Lužnica 1990 – koničkovanie nesplavného jezu

Počas celého splavu boli totiž až tropické úmorné teploty, a i keď sme boli „na vode“, zmáhali nás, pretože na lodi nie je veľmi kde sa počas splavovania pred slnkom skrýť! Aj tak sme z Lužnice splavili jej podstatnú časť – vyše 100 km, takže sme boli týmto splavom plne uspokojení.

A mali sme aj iné zážitky. Vo veľkom kempe v Soběslavi bolo plno, najmä Holanďanov, ktorí hufne využívali naše nedávne „otvorenie“ sa Západu, a keď sme plávali popri kempe, tak mladé Holanďanôčky sa vyhrievali na príbrežných skalách Lužnice len – tak, v „Evinom rúchu“ – a my sme nevedeli, ako si máme krky vykrúcať, čo sme aj pádlovať museli, aj lode kerovať a aj na tú rozvíjajúcu sa „mladosť“ pozeráť...

Lužnica 1990 – splavovanie splavného jezu

Lužnica 1990 – Nová řeka – pri Pamätníku Emy Destinovej

Ďalšia Lužnica II. a Nežárka v dňoch 4.–7. júla 1998 – bola našou hlavnou letnou vodáckou akciou v tom roku, ale nebola veľmi vydarená, najmä kvôli nepriaznivému počasiu. Už cestou tam počas celého dňa fúkal silný nárazový vietor až tak, že počas jazdy, najmä keď sme prechádzali hrádzou cez Novomlýnské rybníky pod Pálavskými vrchmi, sa mi prívies so siedmimi loďami tak nebezpečne nakláňal, až som mal obavu, aby ho vietor za jazdy nevyvrátil. Hneď som podvedome znižoval rýchlosť skoro na „krokom“... Aj Alena z Liptova mala cestou na splav menšiu autonehodu, pretože za jazdy jej spadol na auto vetrom odlomený konár zo stromu a rozbil jej čelné sklo. V Suchdole sme sa zišli opäť šestnásti – zase sme boli veľká vodácka partia, ako aj na Lužnici I. v júli 1990.

Druhý a tretí deň sme splavovali už v peknom a slnečnom počasí – zo Suchdolu cez Majdalenu na Rozvodí, ďalej Novou řekou, z ktorej sme sa „prehupli“ do Nežárky, doplavili sa do Jemčiny – a po návrate do nášho tábora v Suchdole prišiel večer cyklón – neskutočná prietrž mračen, víchrica, priam “Božie dopustenie“...! Vytopilo a pokmásalo nám to stany a tesne za nimi spadol aj veľký strom, našťastie stany nezasiahol. Ja osobne som do rána spal v aute, pretože v mojom stane bolo „jazero“ vody!

Lužnica 1998 – pokojná plavba po Lužnici

Lužnica 1998 – pokojná plavba po Lužnici

Lužnica 1998 – pohoda na vode

Lužnica 1998 – pohoda v tábore

Na druhý deň po tejto „hrúze“ sme sa zbalili a cez Třeboň a Jindřichov Hradec sme sa presunuli do pekného kempu v Sezimovom Ústí. V ten deň sa Alena z Liptova oddelila, pretože si v Třeboni chcela dať opraviť rozbité čelné sklo na aute, ale do nového tábora v ten deň nedošla – a my sme nevedeli, čo je s ňou...?! Bolo to dosť „mrzuté“, pretože bola našou spoločnou „financmajsterkou“, mala všetky naše spoločné financie – a správca kempu chcel od nás zaplatiť... (Dúfali sme, že s nimi neemigrovala na Západ...? :=)))) Ďalší deň sme sa potom z Jemčiny doplavili Nežárkou do Veselí nad Lužnicí, kde Nežárka ústí do pôvodnej Lužnice – a vo Veselí nad Lužnicí sme sa opäť našli aj s našou Alenou... Nedorozumenie sa vysvetlilo, neemigrovala, ale mala mylnú informáciu, že táboriť budeme v Soběslavi a nie v Sezimovom

Ústí. Takže: „Koniec dobrý, všetko dobré...!“ Zo Soběslavi sme sa „po suchu“ presunuli až do Tábora – aby sme sa vyhlí tým mnohým jezom, nasledujúcim po sebe v tomto silne „urbanizovanom“ úseku Lužnice.

V Tábore sme si dožičili oddychový deň – na prehliadku rozsiahlych katakomb z 15. stor., ktoré slúžili na uskladňovanie potravín a aj ako útočisko pred nepriateľom i pred ničivými požiarom a tvoria dômyselný labyrint vzájomne prepletených chodieb, spájajúcich pivničné priestory pod historickými domami, v niektorých miestach až 16 metrov pod povrchom a sú vybudované v dvoch i troch poschodiach – a samozrejme, oddychový deň sme využili aj na pivko v Hospůdke „U Švejka“...

Z Tábora sme v posledný deň splavili ešte 18 km po Dobronice u Bechyně, kde sme tento splav ukončili, ale aj tak v tento posledný deň sme mali ešte sedem prenášok... Keď sme sa plavili popri bývalom kempe v Harrachovke pod Táborom, kde sme táborili v roku 1990, naskytl sa nám žalostný pohľad na úplne zdevastovaný a schátraný celý bývalý kemp s výbornou reštauráciou – nuž, nová doba nastala...

Lužnica 1998 – prenáška cez balvanište pod Táborom

Na záver možno zhrnúť, že sme v tom roku na Lužnici splavili celkom 80 km, za pomerne chladného a daždivého, ale aj slnečného a teplého počasia, a že Lužnica – najmä jej spodná časť od Veselí nad Lužnicí, prestáva byť pre vodákov atraktívna a zaujímavá – pre silnú urbanizáciu okolitej krajiny a pre pomerne veľa jezov a nevyhnutných prenášok...

VI. časť: H O R N Á D – Prielom Hornádu (5.–7.jún 1992):

Prielom Hornádu – je kaňonovitý úsek dlhý približne 16 km a je to veľmi atraktívna časť tejto rieky. Od roku 1964 je Národnou prírodnou rezerváciou – a je zrejme pre väčšinu turistov dobre známy z peších letných či zimných prechodov, lebo aj náš KST Loko BB ich už viackrát uskutočnil, napr. v septembri 1991 a v januári 1999 a 2000 v rámci výletov do Slovenského Raja. Nás „vodákov“ napadlo, že by sa nám patrilo tento Prielom Hornádu aj splaviť, a nielen mať ho pešo prejdený, veď už „vodáčíme“ dákych tých vyše 10 rokov! Naše rozhodnutie „dozrelo“ v júni 1992, že teda pôjdeme splaviť aj Prielom Hornádu, keď už máme za sebou splavy – Hrona, Vltavy, Orlice, Lužnice, Dunaja... Akciu sme potom zorganizovali ako splav aj pešiu turistiku prechodom roklinou Suchá Belá v Slovenskom Raji.

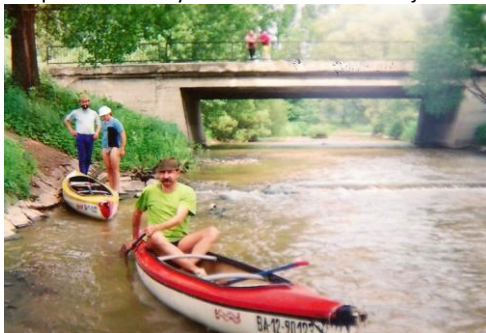
Keďže Prielom Hornádu je NPR, pre istotu sme sa vopred telefonicky informovali na HS Slovenský Raj, či vôbec je takýto splav povolený. Príslušný „službukonajúci“ nás potešil, že je to možné, že: „...to len ti ochranari hovoria, že sa tam nejake chrobaky liahnu, tak aby sme ich neplašili, ale splavovať môžeme...“. Tak v piatok podvečer sme prišli na Podlesok do veľkého kempu, kde sme si postavili veľký dvojspáľňový „bungalov“ – s akým sa chodievalo aj k moru.

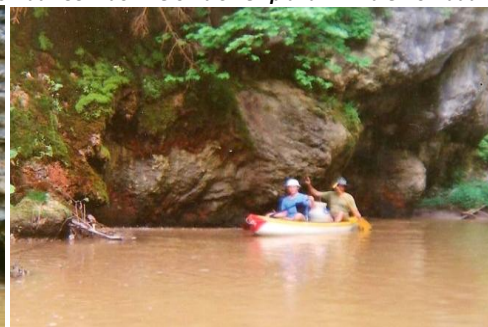
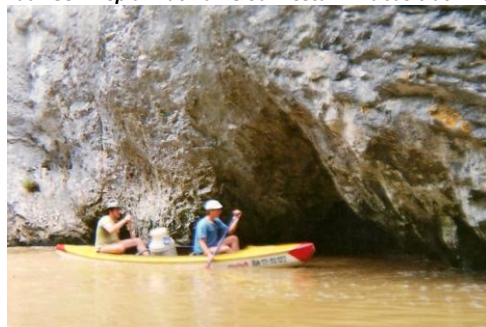
Hornád 1992 – náš vodácky „bungalov“ na Podlesku Hornád 1992 pri Letanovskom mlyne už nemlel, bol v ňom Bufet

Z predchádzajúceho pešieho prejdenia Prielomom Hornádu sme mali hmlistú predstavu, čo nás asi počas splavu čaká, ale mali sme aj určité obavy, veď predsa len je to hlboký kaňon, do ktorého, keď raz vplávame, musíme ísť len nadol, lebo iného úniku z neho niet, až najbližšie pri Letanovskom mlyne, čo je asi 8 km, alebo po 16 km na Čingove. A nemali sme ľahké kajaky so šprickami, na ktorých by sa vodák mohol v zákrutách, perejkách, či iných úskaliach rieky „vyhrať“, ale klasické dve otvorené kanoa, dlhé vyše 4 m s obmedzenou manévrovacou schopnosťou. Už sme sa však raz rozhodli, tak sme do toho išli. A určite neľutujeme, pretože takéto akcie sú jedinečné, ani mne sa ju odvtedy už viac nepodarilo zopakovať, takže dnes si môžem splav Prielomom Hornádu len pripomínať, kým si ho ešte ako – tak pamätám.

Na vodočte v Podlesku bol stav hladiny Hornádu len 65 cm, čo nebolo veľa, aj keď predtým bolo daždivé počasie, z ktorého však voda nebola veľmi vyššia, len zakalenejšia. Počas splavu sme preto takmer každý „prah chytali“ bruchami lodí a stále sme museli nejaké prekážky podliezať, preliezať, vyberať ostré zákruty, odrážať sa pádlami od brál. Ale nakoniec sme predsa len celý Prielom Hornádu – od jeho Hrdla až po Čingov – splavili bez úhony...

Hornád 1992 – splav začíname od mosta v Hrabušiciach Hornád 1992 – do Prielomu sme vplávali v Hrdle Hornádu

Hornád 1992 – atraktívna plavba Prielomom Hornádu

Hornád 1992 – prekážková plavba Prielomom Hornádu

Hornád 1992 – pohodová – romantická plavba Prielomom Hornádu

VII. časť: DUNA JEC – PIENINY (1992, 1993, 1995, 2001, 2003, 2004, 2005)

Dunajec a jeho Prielom Dunajca – je „vodáckym skvostom“ a niet sa čo diviť, že je tak veľmi vyhľadávaný a navštevovaný – či už vodákmi, turistami, cyklistami, rybármi... Takže aj my z KST Loko BB, po vyše desiatich rokoch „vodáčenía“, sme si priam pokladali za povinnosť ísť čo – to posplavovať aj túto „živú“ rieku. Na náš **prvý Dunajec 28.-30.8.1992** sme sa vybrali potom, čo sme – v máji 1992 splavili náš Hron až zhora od Polomky; – začiatkom júna 1992 Prielom Hornádu; – a začiatkom júla 1992 ďalší desaťdňový Hron z BB až do Štúrova – takže toto leto 1992 môžeme pokojne nazvať: „Hronovo – Prielomové“...

Tento prvý raz sa nás „našlo“ desať – všetci Hrežďovičovci (4), všetci Dzúrikovci (2) a všetci Víznerovci (4). Do Kempu Dunajec v Červenom Kláštore, ktorý je turistickou perlou Zamaguria, sme sa dopravili autami až v piatok večer po 22:00 hod. aj s dvomi kanojkami, kde sme si po tme postavili na brehu rieky náš veľký „morský“ stan a malé „príručné“ stany – a ráno sme boli uveličení celou tou Pieninskou krásou – nádherným Dunajcom a čarovným výhľadom na dominantu Pienin – „Tri Koruny“.

Dunajec 1992 – v Kempe Dunajec s Tromi Korunami nad hlavami

Celú sobotu a nedeľu sme potom opakovane splavovali tento najkrajší osem kilometrov dlhý úsek Prielomu Dunajca z Červeného Kláštora po Lesnický potok, opätovne sa autami vracali späť a znovu dolu Dunajcom, pričom v sobotu sme takto Dunajec splavili trikrát a v nedeľu ešte dvakrát – a poobede odchod domov... Po celý čas bolo krásne počasie, slnečno, až tropické teplo, takže popri splavovaní sme sa v Dunajci aj kúpali na Jánošíkovom skoku, kde je Prielom Dunajca najužší a rieka dosahuje šírku len 10 metrov, ale hĺbku až 12 metrov a aj v samotnom cieľi splavu. Zároveň na Dunajci prebiehali vodácke preteky – 40. medzinárodný Pieninský slalom, takže všade bolo „živo“, plno vodákov, v kempovom amfiteátri bol program, kde večer vystupoval aj Ander z Košíc a bola diskotéka – skrátka tento prvý splav Prielomu Dunajca sa „udial“ vo veľkom štýle a zanechal v nás silné dojmy.

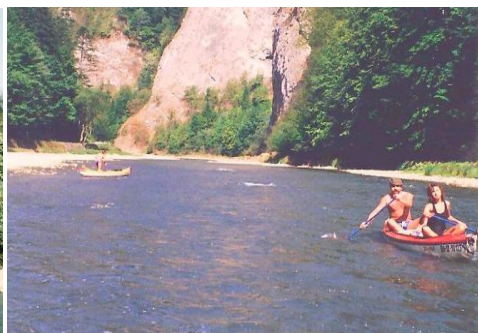
V sobotu boli v „plnom prúde“ na úseku pri Červenom Kláštore preteky Pieninského slalomu a počas jednotlivých kôl splavujúce plte a ostatní vodáci sme vyčkávali v pokojnejšej vode nad štartom slalomu. Keď bola prestávka, tak sme sa spustili dolu Dunajcom a ja som si to namieril aj pomedzi postavané slalomové bránky. Nešlo nám to ako pretekárom, mali sme samé „ťukesy“ a rozhodcovia nám z recesie ukazovali červené zástavky – no, dobre sa počas prestávky zabávali a ja tiež. Môj háčik však mal z toho stres a nadával, tak som ho pre ďalšie splavovanie „za trest“ natrvalo v lodi vymenil – porušil Pravidlá správania sa háčkov!

Dunajec 1992 – na začiatku splavu Prielomu Dunajca – splav Prielomu Dunajca a Tri Koruny nad hlavami

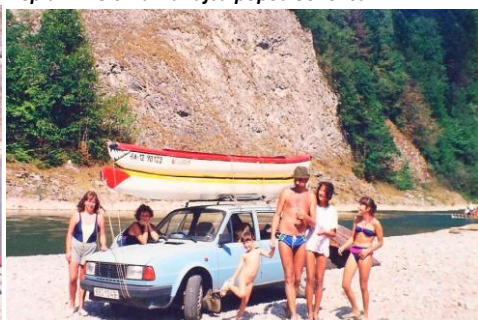
Dunajec 1992 – splav Prielomu Dunajca a Tri Koruny

splav Prielomu Dunajca popod Sokolicu

Dunajec 1992 – kúpanie na konci splavu v ústí Lesnického potoka- lode sú na aute, môže sa ísť znovu

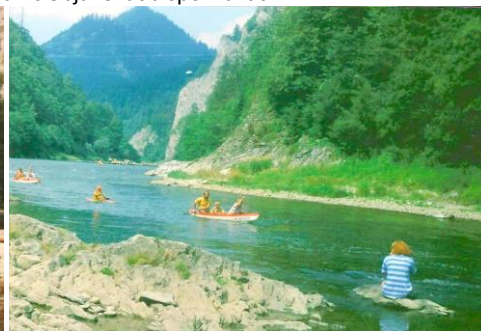

Splavovanie Dunajca v roku 1992 sa nám veľmi zapáčilo, tak **o rok 6.–9.8.1993 sme boli na Dunajci opäť**. Tábor sme si rozložili v kempe v Červenom Kláštore, kde sa nás zišlo spolu pätnásť – a znovu nám po celý čas prialo počasie, bolo slnečno, veľmi teplo a tiež voda bola ideálna. Dunajec sme zase splavovali opakovane, splavili sme aj jeho hornú časť z Lysej nad Dunajcom od hranice s Poľskom, kúpali sme sa na Jánošíkovom skoku, nadviazali sme družbu s kempujúcou rodinkou Holanďanov, s ich deťmi sme potom Dunajec splavili spoločne na našich lodiach a Holanďania nám „na revanš“ robili svojim karavanom prevoz z Lesnice späť do východiska v Červenom Kláštore. Urobili sme si tiež peší výlet krížom cez Pieniny z Červeného Kláštora do Lesnice – skrátka, leto, voda, slnko a naša „mladosť“ – ideálnejšie to už asi v tom roku ani nemohlo byť...

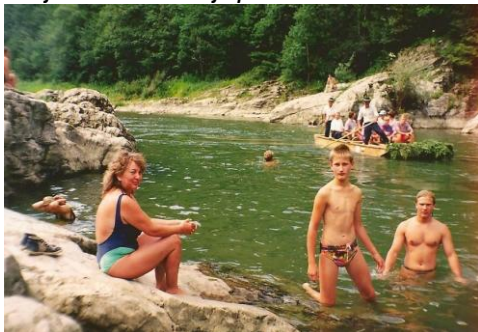
Holanďania vtedy u nás „získali“ určitú cennú „národnú“ skúsenosť. Keďže všetko bolo priam ideálne, tak večer pri ohni bol samozrejme aj rum! A ten, veru, pan-tátovi Holanďanovi zachutil. Na druhý deň, keď sme po splavoch boli skoro všetci „nasáčkovaní“ na návšteve v ich karavane, tak v Karavánovej knihe sme si mohli prečítať čerstvý zápis z predošlého dňa: „Slowaken, kampvuur, ruuum...!!!“ – t.j. „Slováci, táborák, rum...!!!“ Aj sme boli „hrdí“ na túto našu „osvetu“ Holanďanov, ktorí prišli našu krajinu po otvorení hraníc objavovať a spoznávať...

Dunajec 1993 – na Dunajci pri Červenom Kláštore

Dunajec 1993 – plavba cez Jánošíkov skok

Dunajec 1993 – kúpanie v Dunajci na Jánošíkovom skoku

Dunajec 1993 – Ahóóój, Dunajec – prideme opäť

Prvé dva „Dunajce“ sme robili vo vlastnej réžii KST Loko BB, ale na **tretí Dunajec v dňoch 15.–16.9.1995** sme sa už „spolčili“ s vodákmi z Novej Bane – Brehov, Zvolena a okolia, s ktorými sme sa medzitým spoznali – boli sme s nimi v tom roku v júni na Orave – a ktorí Dunajec robievali každý rok začiatkom septembra. Výhoda bola v tom, že odvoz lodí a ľudí zabezpečovali autobusom s veľkým vlekom, ubytovanie mali dohodnuté v Spišskej Starej Vsi v telocvični miestnej ZŠ, takže nám sa bolo treba len pobaliť, pripraviť naše lode, ktoré sme v BB naviazali na autobusový vlek – a zúčastniť sa... „Kempovanie“ v telocvični sa určite nedalo porovnať s kempovaním v prírodnom Kempe na Červenom Kláštore, ale tu sme boli zase spolu veľká partia, bolo viac „srandy“, ľudskej prítulnosti – takže hneď sme sa novým podmienkam prispôbili.

Prvý deň splavovania sa išlo až od hornej hranice s Poľskom, z Lysej nad Dunajcom – a pršalo...! Celý deň bol upršaný, ale „vodák“ si vie poradiť. V najbližšej Pltnici, kde bola prestávka, mali totiž „liek proti moku“, ktorí sme všetci plnoletí „v zdraví“ užili – a už nám dážď veru vôbec nevalil. Potom sme už pohodovo splavili aj Prielom Dunajca až po dolnú hranicu s Poľskom, do ústia Lesnického potoka, odkiaľ nás odviezol autobus aj s loďami. Po návrate do Spišskej Starej Vsi sme vyrazili „do ulíc“ za „vodáckou zábavou“ – teda na pivo...

Dunajec 1995 –po vyplávaní z Lysej n./Dunajcom bol upršaný – zastávka na „cigu“

Dunajec 1995 bol upršaný–v Pltnici treba povylievať vodu. Pri Červenom Kláštore – Poliaci stavajú Penzión

Dunajec 1995 – v pokojnejšej časti Prielomu Dunajca

Dunajec 1995- naväzovanie lodí v ústí Lesnického potoka

časť našej partie z KST Loko BB

Tieto pravidelné **vodácke splavy Dunajca pokračovali** aj naďalej a ja osobne som sa ich zúčastnil ešte v rokoch – **2001, 2003, 2004, 2005** – no už som nešiel na vodu, pretože z predchádzajúcich splavov som už dobre poznal celý slovenský úsek Dunajca, takže viacerí sme si doviezli bicykle a na nich sme spoznávali širšie okolie Pienin aj z Poľskej strany – a veru, je tam čo spoznávať...! Boli sme preto rozdelení na vodácku časť a cyklistickú časť, pričom niektorí z cyklistickej časti sa na druhý deň začlenili aj do vodáckej časti. Tomuto ja „odborne“ hovorím „cyklo – splav“... Vodáci opakovane splavovali celý slovenský úsek Dunajca z Lysej nad Dunajcom až po Lesnicu a my, cyklisti, sme si robili okruhy okolo Czorsztynskej priehrady so stredovekými hradmi Czorsztyn a Niedzica, dolu do Krościenka nad Dunajcom a zo Szczawnice späť cyklocestou popri Dunajci cez celý Prielom Dunajca, Červený Kláštor, až do Spišskej Starej Vsi. Vodáci mali na splavovanie slovenský úsek Dunajca dlhý 17 km a my, cyklisti, sme prešli po našej aj Poľskej strane: v roku 2001 – 46 km; roku 2003 – 111 km; roku 2004 – 62 km; roku 2005 – 76 km. V tomto roku 2005 som „kapitolu Dunajca“ zrejme ukončil, pretože viac som sa do tých končín už nedostal – a či ešte...?

Dunajec 2005 – kemp v telocvični ZŠ v Spišskej Starej Vsi

všetci spolu začíname v Lysej nad Dunajcom

Hrad Czorsztyn nad Czorsztynskou priehradou na Dunaji

Dunajec 2005 – prestávka v splave pri Pltníci

vodácky drobízg je zárukou pokračovania tradícií splavu

pod Lesnicou je posledná možnosť na prevrhnutie

pod Lesnicou sú vodáci a cyklisti opäť spolu

na prázdnom kempe v Červenom Kláštore

VIII. časť: S Á Z A V A (10.–18.7.1999):

Sázava – tiež patrí medzi najkrajšie rieky Čiech, preteká Vysočinou, vodáci a trampí ju volajú aj Zlatá rieka, pretože má zlatavú farbu vody spôsobenú odnosom ílovitej pôdy a vodácky je veľmi vyhľadávaná. Takže aj my, už „dlhoroční vodáci“, sme ju určite museli mať aspoň raz splavenú, keď dovtedy sme už v Čechách viackrát splavili – Vltavu, Lužnicu, Orlicu. Zorganizovali sme sa desiat – päť lodí, opäť nielen z BB, ale aj zo Zvolena, Banskej Štiavnice, Novej Bane. Tam sme cestovali celý deň v sobotu a okrem lodí sme si na autách viezli aj bicykle, pretože sme chceli spoznať čo – to z okolia Sázavy.

Zatáborili sme v ideálnom malom kempe Horka–Buda pri Penzióne Mlyn, pod veľkým jezom a na druhý deň sme išli najprv okolo Sázavy bicyklovať – pravou stranou Sázavy proti jej toku až do Světlej nad Sázavou – s prestávkou „na pivo“, kým prešla veľká búrka s prietrzou mračen, ktorá práve vo Světlej nad Sázavou „prišla“ a po polhodine „odišla“, a potom naspäť do kempu ľavou stranou Sázavy smerom dolu – celkom 40 km. Nie všetci sme však túto trasu absolvovali, pretože viacerí ostali „na pive“ už trochu skôr, takže nakoniec celú túto cyklo–trasu som absolvoval len ja sám... :=)))

Sázava 1999 – táborisko pri Penzióne Mlyn pod jezom v Horka–Buda

Na začiatku splavu z Ledča nad Sázavou

Splavovať sme chceli len tak „naľahko“, po etapách a vracat sa späť do kempu, takže na ďalší deň sme začali splavovať z Ledča nad Sázavou, mestečka so stredovekým Hradom, ktorý leží 130 km od ústia Sázavy do Vltavy, a ktorý je obvyklým začiatkom plavby. Nad Ledčom n./Sázavou končí totiž „Stvořidla“ – povestný najdivokejší úsek Sázavy, ktorý sme si určite netrúfali splaviť, pretože „až takí vodáci“ sme predsa len neboli. Ledec nad Sázavou ležal asi 20 km vyššie nad našim kempom Horka–Buda, takže splavili sme práve tých 20 km dolu do nášho kempu. Nasledujúci deň sme priamo z kempu splavili dolu ďalších 20 km po Kácov, kde sme nechali lode a vrátili sa späť do kempu.

Piaty deň bol „presunový“ a nové táborisko sme si našli na lúke pri Penzióne Budín v mestečku Sázava, kde nám povolil postaviť si stany ochotný a ústretový majiteľ Penziónu, pretože tradičné vodácke kempy, ktoré sme mali vopred vyhliadnuté, a ktoré predtým mnoho rokov na Sázave „fungovali“, už nefungovali – že pozemky boli sprivatizované, táboriská zanikli – nuž, aj na Sázavu prišla nová doba...

Nasledujúce dni sme ešte urobili posledné dva splavy – z Kácova po mestečko Rataje nad Sázavou – 20 km a z Rataje nad Sázavou po naše nové táborisko pri Penzióne Budín – 10 km. V posledný deň pobytu na Sázavsku sme si urobili ešte 30 km výlet na bicykloch do Chocerad na Benešovsku a späť k Penziónu Budín, a tým sme náš program skončili a v nedeľu opäť celý deň cestovali domov. Spolu sme takto splavili aj bicyklovali – po 70 km.

Keď sme pricestovali na Sázavu, táto bola vodácky akoby „vyľudnená“ a ako nás domáci informovali, vodáci „ušli“, pretože od začiatku júla boli silné búrky a výdatné dažde, Sázava sa rozvodnila, takže splavovanie bolo dosť nebezpečné. A na takúto po-povodňovú Sázavu sme prišli my... Medzitým však už Sázava stihla čo – to opadnúť, ale stále jej stav bol vyšší a voda bola ako „káva“. Aj naše prvé tri dni ešte bolo dosť daždivo a lejaky, ale od stredy sa vyčislo a do nášho odchodu v nasledujúcu nedeľu už bolo pekne a slnečno – takže na Sázave sme si užili aj pekné leto...

My sme splavovali strednú a dolnú časť Sázavy, na ktorej – ako temer na všetkých riekach v Čechách – je množstvo jezov s priepustami na splavenie, ale v rôznom stave. Niektoré priepuste sú v strede toku, niektoré na kraji, a keďže voda mala pomerne vyšší stav, ani do jednej priepuste sme nevplávali v štýle – „My nie sme z papiera...!“, ale vždy sme niekde pristali a možnosť jej splavenia zhodnotili. Aj splavné jezy mávajú v spodnej časti „pascu“ na vodákov v podobe dvoch – troch vyšších vín – „zabalákov“, kde zrýchlený vodný jazyk z priepuste naráža do dolnej hladiny... Jednu priepusť sme zhodnotili ako splavnú, bola v strede toku a postupne sme sa cez ňu spúšťali. Pri náraze do „zabalákov“ to s každou loďou poriadne zabalansovalo, ale nikto sa našťastie neprevrátil. Môj pocit pri jej splavení bol dosť „stiesnený“, pretože nárazom hneď do prvého „zabaláka“ sa cez provu našej kanojky prevalila vlna a do otvorenej kanojky sa nabralo množstvo vody. Táto hneď začala robiť „svoju robotu“, no nesprávala sa ako by sa patrilo na klasický „porcelán“ v lodi – sedieť ticho, nenakláňať sa, udržiavať rovnováhu, ale sa začala veselo prelievať zo strany na stranu – a takých asi 150 litrov vody sa rovná 150 kg váhy...! No, mal som vtedy čo robiť so svojim háčkom, dcérou Luckou, aby sme „s malou dušičkou“ ako – tak prirazili k brehu, síce opačným, ako bol bufet pod jezom, ale kde sme aspoň mohli tento neželaný „porcelán“ povylievať, a potom rýchlo pretraverzovať Sázavu na druhú stranu – k bufetu, kde sme sa všetci „odmenili“ za toto úspešné prekonanie tohto „splavného“ jezu...

Sázava 1999 – v bufetiku pod úspešne splaveným jezom

Veľká vodácka lúka, lákajúca na oddych

Bolo však aj viacero jezov, ktoré sme radšej preniesli, či prekoníkovali, pretože voda v Sázave bola predsa len vyššia, takže v miestach takýchto terénnych „skokov“ boli pomerne veľké pereje, na našich otvorených kanojkách nesplavné. A pri jednom takomto prenášaní mi nejaký konárik strhol z hlavy moju žltú šiltovku, ktoré sme všetci na začiatku splavu „fasovali“, a ktorú mi „kávová“ Sázava nezadržateľne odniesla do nenávratna – čo ma dosť mrzelo, pretože som stratil svoju „identifikáciu“ s partiou...

Sázava 1999 – prenášanie jezu, kde mi žltá šiltovka odplávala

Sázava 1999 – plavba po Sázave popod Hrad Český Šternberk

Bolo už príznačné, i keď sa naše republiky rozdelili len „nedávno“, že my Slováci sme už boli v Čechách vnímaní predsa len ako – zo zahraničia. Ústretový majiteľ Penziónu Budín, keď zistil, že sme Slováci, hneď sa nás spytoval, že – ako sa má Jožo Ráž, a že mu želá skoré uzdravenie, a aby sme ho pozdravovali... Jožo Ráž mal totiž necelý mesiac pred našim príchodom na Sázavu známu vážnu nehodu (20.6.1999), keď v Bratislave na nábreží Dunaja do neho narazil jeden Nemec, pri ktorej utrpel veľmi vážne zranenia. No a ten majiteľ Penziónu nás automaticky považoval za známych s Jožom Rážom, keďže sme zo Slovenska. Samozrejme, že sme mu sľúbili, že „Joža“ budeme pozdravovať... Takže – toľko o Sázave...

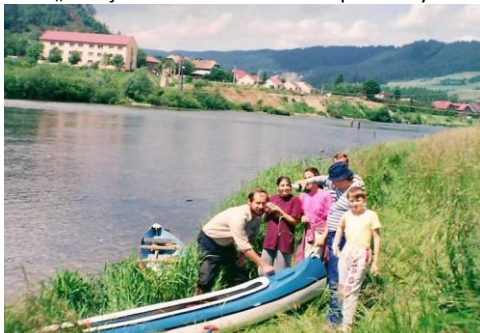
IX. časť: O R A V A – V Á H (1995, 1997):

Orava a Váh – aké to rýdze, dnes už čisto slovenské názvy, keď Orava sa vo forme „Arwa“ objavuje prvý raz v listine z roku 1267 a názov sa prvotne vzťahoval na rieku, vzápätí sa rozšíril aj na celý región – a názov rieky Váh zas pochádza z latinského slova „vagus“ – blúdiaci, túlavý, keď ešte v 16. storočí vytváral na mnohých miestach rozvetvené ramená, v zníženinách a kotlinách jeho šírka mohla presiahnuť aj dva kilometre a pri veľkých prietokoch sa koryto a bočné ramená presúvali, niektoré sa zaniesli, inde si zase rieka vymyla nové. Na ukľudnenie horného toku Oravy však ľudia „vymysleli“ Oravskú priehradu a na bujarý a nepredvídateľný stredný a dolný tok Váhu zase Vážsku kaskádu, ktorá predstavuje systém 22 priehrad a vodných elektrární od Liptovskej Mary po Madunice. Ani Orava a ani Váh nie sú také ideálne na splavovanie ako Hron, ktorý sa dá splavovať „v kuse“ z Polomky až do Dunaja v dĺžke 245 km, kým Orava len od hrádze VVN v Tvrdošíne po sútok s Váhom v dĺžke 57 km a Váh, vzhľadom na veľký počet priehradných telies a vodných elektrární, len po rôznych dlhších, či kratších nesúrodých úsekoch...

Preto sme my ani veľmi neuvažovali o splavení týchto riek – ale „vodák si vodáka a rieku nájde“ – a keď sme sa spoznali s agilnými turistami a vodákmi z Novej bane a okolia, kde tomu vtedy „kraľoval nekorunovaný admirál“ Rudo Štekláč, ktorý pôvodne tu v BB viedol vodácky oddiel v bývalom DPaM, a po ktorom toto žezlo prevzal náš Paľo Dzúrik, a dozvedeli sme sa, že Novobanci pravidelne organizujú júnový splav Oravy, neváhali sme sa pridať.

Takto sme sa **prvýkrát dostali na Oravu v dňoch 16.–18.6.1995.** Vodáci z Novej Bane mali k dispozícii autobus s vlekom, zabezpečené ubytovanie v internáte SOU v Oravskom Podzámku a dobrú vodu „dohodnutú“ s dispečingom riadenia VE v Trenčíne – ak by bolo treba z Oravy vypustiť viac vody v prípade, že by bola Orava „priškrtená“, aby sme pri splave neškrtali bruchami lodí o dno...

Splav sme začali pod Oravskou priehradou od VVN v Tvrdošíne, kde sme na brehu Oravy najprv slávnostne šampanským pokrstili našu novú modrú kanojku „INN“, vyrobenú a kúpenú v Novoplaste Dolná Streda, na: „Luciu“ – a potom sme v pohode splavili prvých 30 km až do nášho „nocľaziska“ v Oravskom Podzámku. Medzitým bola, samozrejme, aj povinná prestávka na dočerpanie síl v miestnej „vodáckej oáze“ v Krivej – plnoletí kotrčníci a háčkovia dopĺňali niečím „silnejším“ a dorast dostal napolitánky a limonádu.

Orava 1995 – krst kanojky INN na „Luciu“ v Tvrdošíne

plavba po Orave cez Nižnú nad Oravou

Orava 1995 – plavba po Orave pod Nižnou nad Oravou

Kotrčníci a háčkovia pri „vodáckej oáze“ v Krivej

Orava 1995 – Oravský hrad na brehu nad Oravou

Nová kanojka „Lucia“ pod Oravským hradom

Areál SOU v Oravskom Podzámku, kde sme boli ubytovaní, je hneď pri rieke Orava, a my dvaja s Ľubom sme boli už niekoľkoroční rybári – muškári. Po vylodení sme preto obidvaja nabrodili do rieky Oravy muškáriť. Nejaké lipníky nám sem – tam aj zabrali, tak sme boli do muškárenia plne zabratí. Ja som bol zabrodený až skoro pri druhom brehu, keď som nejaký začal pociťovať zvyšovanie tlaku vody na vysoké rybárske čížmy. Chvíľu mi trvalo, kým som si uvedomil, že, veď to – Orava stúpa...! Do Oravského Podzámku totiž dorazilo čelo zvýšeného prietoku vody, čo začali v Tvrdošíne vypúšťať vodu z priehrady a vyrábať večernú elektrinu. Hneď som začal „zaberať“ na náš breh a kričať na Ľuba, aby rýchlo utekal z vody, že Orava stúpa. Brodenie v tečúcom vodnom toku však nie je vôbec jednoduché, nohy sú akoby uväznené „v niečom“, a mal som teda čo robiť, kým som sa „dohrabal“ na náš breh. Už ma začínala chytať aj panika, keď sa mi začala voda načierať do číziem, že ak ma voda zoberie so sebou, tak Orava sa so mnou asi pohrá a ma vodou riadne „povláči“... No, podarilo sa mi, síce aj mokrému, ale zachytiť sa ešte na nejakých konároch na hlinenom brehu a zachrániť si tak svoju „rybársku dôstojnosť“. Večer, pri ohni, som potom utrpený stres dodatočne „odbúral“ dobrou tekutou „almáziou“.

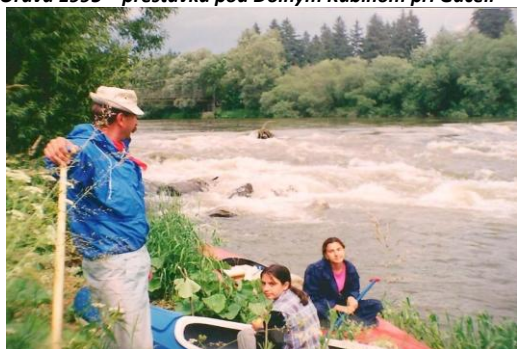
Na druhý deň bola hladina Oravy pomerne zvýšená a zakalená tým podvečerným vypúšťaním, čo sa vždy stane, keď sa vypúšťa voda z priehrady, a na takejto Orave sme potom ešte splavili z Oravského Podzámku až do Nižnej Dierovej – asi 20 km, takže spolu sme za dva dni splavili 50 km. Pod Istebným bol pre nás ťažko splavný perejný stupeň, ktorý sme museli preniesť a v cieľi v Nižnej Dierovej sa nám ešte jeden háčik „strepal“ po vystúpení z lode do vody – vystúpil totiž nie na breh, ale na opačnú stranu lode, rovno do Oravy. Ale ináč môžeme celý splav Oravy hodnotiť ako vydarený – a že všetko bolo „OK“...

Orava 1995 – prestávka pod Dolným Kubínom pri Gäceli

Orava 1995 – ďalšia prestávka nad Istebným

Orava 1995 – ťažko splavný perejný úsek pod Istebným

V cieľi v Nižnej Dierovej – ružový háčik je už vykúpaný

Na ďalšej Orave, spojenej aj so splavom horného úseku Váhu, sme sa opäť s vodákmi z Novej Bane zúčastnili o dva roky **v dňoch 6.–8.6.1997.** Scenár bol trochu iný ako pred dvomi rokmi, pretože z piatka na sobotu sme síce prespali v Internáte SOU v Oravskom Podzámku, ale zo soboty na nedeľu už v internáte SOLaDŠ v Liptovskom Hrádku.

V sobotu ráno sme sa z Oravského Podzámku vyviezli do Tvrdosína a splav sme začínali spod vysokej hrádze VVN. Najprv však admirál Rudo so suitou pokrstil novú zelenú kanojku INN z Novoplastu Dolná Streda, ktorú KST Loko BB dokúpil na vynovenie našej „flotily“ (a ktorá sa neskôr trochu „dochrámala“ na prevracacom jeze vo Vyššom Brode – viď: Vltava V. 2002 – „My nie sme z papiera...!“). Potom už splav dolu Oravou prebiehal ako obvykle a v pohode, i keď nás počas neho zastihol aj nejaký ten dáždik, a v Krivej sme opäť povinne všetci tankovali v miestnej „vodáckej oáze“. Tam sa totiž v ústí Krivského potoka veľmi dobre „parkuje“ a odtiaľ to už vodákov do tejto „oázy“ nezadržateľne pritiahne. V Oravskom Podzámku sme hneď po príchode naviazali lode a prepravili sa do Liptovského Hrádku, kde sme absolvovali obvyklú večernú „vodácku zábavu“ – na pive...

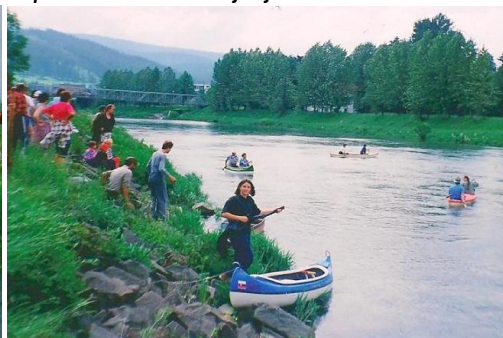
Orava 1997 – krst novej zelenej kanojky INN v Tvrdosíne

pokrstená zelená kanojka je už na vode

Orava 1997 – pod hrádzou VVN v Tvrdosíne

začiatok splavu Oravy z Tvrdosína

Orava 1997 – parkovanie v ústí Krivského potoka

Admirál kýva na odchod po „natankovaní“ v Krivej

Orava 1997 – v cieľi prvého dňa pod Oravským hradom

V nedelu sme mali na programe splav horného 10 km úseku Váhu z Liptovského Hrádku do Liptovského Mikuláša. Tento, nie síce dlhý, ale celkom pekný tok Váhu, už stihol nejaký podnikavec zohyzdiť vybudovaním MVE pri Uhorskej Vsi (Liptovskom Jáne), ktorou surovo prehradil jeho celý tok...! Vodák môže len zaplakať nad takou bezcitnosťou k rieke Váh a k liptovskej prírode, ktorú tento horný tok Váhu dotváral. Osobne som bol z toho silne znechutený...

Splavovať sme začali od ATC v Borovej Sihoti pod Liptovským Hrádkom a zakrátko sme sa už doplavili popod Viadukt Podtureň k cestnému mostu ponad Váh do Uhorskej Vsi a Liptovského Jána, pod ktorým začína asi 50 m dlhé „balvanište“ a pereje. Väčšina sme tento úsek preniesli, i keď bol aj úspešný sólo splav, ale skoro „na hrane“ prevrhnutia... A hneď po tomto úseku sme opäť museli prenášať vysokú hrádzu MVE v Uhorskej Vsi. Ale to sme sa už blížili k „bránam“ mesta Liptovský Mikuláš, kde sme pri Areáli vodného slalomu splav ukončili, lode naviazali na vleč – a odišli domov. Odvtedy som ja už viac Oravu ani Váh nesplavoval, pretože v roku 2005 som už moje vodáčenie „zavesil na klinec“ – kde visí dodnes...

Váh 1997 – na zoradišti pri ATC v Borovej Sihoti

Váh 1997 – na Váhu za Viaduktom Podtureň

Váh 1997 – „balvanište“ a pereje pod mostom do Uhorskej Vsi

Prenášanie MVE pri Uhorskej Vsi

Váh 1997 – pred „bránami“ Liptovského Mikuláša

koniec splavu pri Areáli vodného slalomu v LM

X. časť: D U N A J (1982, 1993, 1994, 1995):

Dunaj (trošku informácií z net-u) – je najdlhšia rieka v Európskej únii, vzniká sútokom potokov Breg a Brigach, prameniach v Čiernom lese (Schwarzwalde) na území nemeckého mesta Donaueschingen, preteká, resp. vytvára hranice 10 európskych krajín a po 2 850 km ústí delťou do Čierneho mora na hraniciach medzi Rumunskom a Ukrajinou. Jeho nemecký názov je – Donau, maďarský – Duna, rumunský – Dunărea, starí Rimania ho poznali pod latinským názvom – Danubius, či jeho staré meno bolo aj latinské – Ister. Dunaj priteká na územie Slovenska z Rakúska pri ústí rieky Moravy pod hradom Devín a odteká pri ústí rieky Ipľa neďaleko obce Chľaba, odkiaľ už celý pokračuje v Maďarsku. **Slovenský úsek Dunaja je dlhý 172 km**, z toho horných 8 km tvorí spoločnú hranicu s Rakúskom a dolných 142 km s Maďarskom.

Dunaj pre mňa znamená niečo veľké, veľkolepé, až pompézne a ja sa na Dunaj vždy pozerám s určitou bážňou a obdivom. Dunaj nie je riečka, ani rieka – aké som doteraz opisoval, čo sme ich splavovali (Hron, Vltava, Váh, Orava, Lužnica, Sázava, a i.), **Dunaj je veľriečka**, je to mohutný a nezadržateľný ohromný tok, prírodná sila – čo som si vždy viac a viac uvedomoval po každej ďalšej a ďalšej dunajskej plavbe. Dunaj sa nesplavuje, po Dunaji sa plaví, lode po ňom plávajú a vznášajú na vzdúvajúcich sa vlnách – a vodák v malej kanojke sa v jeho vodách cíti čoraz menší a menší, takô nič... V ramenách je však Dunaj „prítulnejší“.

Už som v úvodnej časti spomínal, že prvýkrát som sa vodácky s Dunajom „pobratil“ ešte v máji **roku 1969**, keď sme sa jednorazovo splavili z Petržalky do bývalého rekreačného strediska Hrušov. V rámci KST (OTTJ) Loko BB som sa potom zúčastnil na ďalšej plavbe **po Dunaji a jeho ešte pôvodných Bodických ramenách v dňoch 21.–23.5.1982**, kde sa konali tradičné vodácke orientačné preteky, na ktorú akciu nás zorganizoval náš agilný člen „Trembo“ Jožo Žiljak. Stanovali sme niekde 50 km pod Bratislavou na malom štrkovom ostrovčeku v Dunaji, kde sa mohutným vtokom prelievala dunajská voda do ramien a v ušiach nám znel neustály hukot vody – sňa veľkého vodopádu. My sme sa síce vlastných pretekov nezúčastňovali, len sme sa sem – tam plavili spleťou tých ramien a objavili sme aj takú „spleť“ ramien, čo nás do Bodickej krčmičky doviedla... Nuž, hádam aj zo trikrát sme sa do nej vtedy po tých ramenách „dosplietali“ – a celkovo sme tam takto za tri dni najazdili až 100 km!

Boli sme svedkami aj dramatických chvíľ, keď sa dve pretekajúce posádky lodí prevrhli a vody Dunaja ich lode vzápätí pohltili a – viac ich nebolo... Prevrhnuté posádky museli preto záchranári urýchlene z Dunaja vylovovať, pretože aj ich už voda nezadržateľne unášala k neďalekému veľkému prepadu vody do ďalšieho ramena. A aj teraz ma ešte „striasa“, keď si na to spomeniem, pretože posledný deň, keď sme už odchádzali a plavili sa cez ramená do Palkovičova, kde sa potom naviazali lode na vleč, tak sme pristali vľavo pri brehu pred jedným takým mohutným a širokým stupňom, ktorým sa voda prelievala do spodných ramien, aby sme preniesli lode pod stupeň. A pribehol tam k nám jeden rozrušený pán, že či sme ich videli – my, že koho...? No, tých, čo išli chvíľku pred vami, a že tí tento stupeň neprenášali, ale rovno stredom splavovali, ale že hneď pod ním sa prevrhli, zaliala ich voda – a viac ich už na hladine nevidel...? My sme tiež nič nevideli a pri ďalšej plavbe sme si dobre všimali, či ich niekde neobjavíme – ale nebolo nám všetko jedno. A tí pred nami, aký teda osud mali...???

O vyše 10 rokov neskôr sme sa už zúčastnili na Dunaji na riadnej plavbe a možno povedať, že „šťastnou náhodou“, pretože potom sme túto akciu ešte niekoľkokrát zopakovali. Bol pondelok, keď mi telefonovala moja sestra Ejka, že vie od známej Aleny z Liptova, Bratislavčanky, že je možnosť zúčastniť sa **na plavbe po Dunaji a jeho ramenách** už od tohto štvrtka do nedele **v dňoch 13.–16.5.1993**. Keďže v predchádzajúcom roku 1992 sme to s našim vodáctvom už riadne „roztočili“ a mali sme až päť väčších akcií, ani trochu som nezaváhal – a samozrejme, že ideme... V priebehu dvoch dní sme sa z BB zorganizovali až šiesti a vo štvrtok skoro ráno sme už autom cestovali do Bratislavy.

Vo štvrtok 13.5.1993 sme teda okolo obeda pricestovali do Bratislavy – Karloveskej zátoky, do Lodenice (TJ BAZ/TJ Regena), kde sme sa zoznámili s hlavným organizátorom týchto plavieb – Karolom Komorom aj ostatnými účastníkmi – boli sme štrnásti. Vyfasovali sme lode, pádla, vesty, auto sme odstavili v tamomšom areáli Lodenice a po nabággňovaní vecí do lodí sme hneď aj vyrazili na plavbu. Na začiatku takejto plavby býva vždy nejaká počiatočná nervozita, kým sa vodák zžije s loďou, s vodou, a tak – no a v mieste, kde sa vody Karloveskej zátoky pripájajú k hlavnému toku Dunaja, je taká kamenná usmerňovacia „kosa“ – cíp, a keď sa rýchle vody Dunaja (cca 8 km/h.) stretnú s pokojne plynúcou vodou zo zátoky, vytvára sa dlhý rad vodných vírov. A cez tieto víry sa hneď na úvod treba preplaviť. Na začiatku nám to loďou trochu „pohegalo“, ale prekonanie týchto vírov nás aj psychicky posilnilo. To už sme však plávali hlavným tokom Dunaja popod Bratislavský hrad a naše počiatočné vzrušenie postupne ustávalo. Keď sme preplávali popri pilieri Starého mosta, na ktorý nás to trochu ťahalo, zrazu začala byť hladina Dunaja nepokojná, začali sa vzdúvať vlny, akoby odchádzali a z rôznych smerov sa opäť vracali a my v malej kanojke sme sa na tých vlnách hore – dolu vznášali a náš žalúdok sa správal „čudne“. Preto sme zrýchlene pádlovali, až toto vlnenie ustalo. Neviem, čo to bol za „dunajský fenomén vlnenia“, ale aj pri ďalších plavbách po podplávaní Starého mosta sa takéto vzdúvanie hladiny opätovne vyskytlo. Vtedy sme však už boli na to pripravení, ale tento prvý raz nás to trochu vystrašilo.

Dunaj 1993 – plavba popod Bratislavský Hrad

Po asi 25 km plavbe hlavným a najmä širokým tokom Dunaja – na jeseň rok predtým bolo dokončené VD Gabčíkovo a plávali sme už po priehradnom vzdutí – sme sa doplavili k Čuňovskej zdrži, ktorá je Odborným objektom do Mošonského ramena, a ktorú sme museli preniesť do pravého starého koryta Dunaja, pretože ľavým derivačným (prívodným) kanálom k VD Gabčíkovo je plavba malých lodí zakázaná. V starom koryte už bola plavba pokojná, je tam menej vody, takže tam sa to už viac podobalo našim doterajším malo–riečnym vodáckym skúsenostiam.

Dunaj 1993 – po prenesení Čuňovskej zdrže do starého koryta Dunaja

Aj celková atmosféra bola hneď iná. Začali sme sa cítiť ako v ozajstnej prírode. Kým na širokom hlavnom toku bolo všetko ďaleko a okolo len samá voda – tu sme zrazu normálne dovideli aj na husto zalesnené brehy a na hladine sme videli krdle labutí, ktoré, keď sme sa k nim približovali, tak sa rozbehli po prúde a vzniesli do vzduchu, tam sa celá letka labutí oblúkom otočila, labute urobili nálet ponad nás a za letu nás „bombardovali“ vypúšťaním trusu! Zároveň sme neprestajne zovšadiaľ počúvali jarou „rozdivočené“ vtáctvo, ktoré bolo niekde v tej okolitej „Dunajskej džungli“ a predháňalo sa v speve, škriekaní, trilkovaní, píschaní a vo všetkých možných vtáčích zvukoch – a v takejto akustickej a optickej džungľovej atmosfére Karol po asi 31 km plavby rozhodol o utáborení sa na vyvýšenej brehovej štrkovej polici. Vybral síce pekné, široké a suché miesto, aby tam neboli komáre, pretože tie sa skrývajú najmä v tráve, ale bol tam veľký bager, ktorý bol stále v činnosti a z toho štrku tvaroval akúsi veľkú homoľu, niečo na spôsob Egyptských pyramíd, len menšiu – a ten tam hučal a hučal až do 20:00 hod., kým mu nepadla... Bola že to úľava pre uši, keď toto hučanie zrazu prestalo. Potom sme si už len užívali – krásny teplý večer, aj celú teplú noc a ten neustály celonočný vtáčí koncert... Nuž, bol to riadny „skok“ – doobeda ešte v civilizácii a podvečer už v džungli... Samozrejme, každý mal aj čo – to na „dobrú noc“, takže búvali sme ako v bavlnke... Ale prišlo ráno 6:00 hod. – a bager znovu začal hučať „svoju pieseň“... No, kruté to bolo prebudenie! Preto sme sa aj snažili čo najskôr odtiaľ odpratať.

Náš admirál Bratislavčan Karol bol zdatný a dlhoročný dunajský vodák a aj skúsený sprievodca, ktorý veľmi dobre poznal celú túto dunajskú oblasť, pretože ako odborník sa aj podieľal na výstavbe VD Gabčíkovo, najmä pri vytvorení funkčných prehrádzok ramennej sústavy Dunaja. Preto vedel, že keď všetky veci a lode prenesieme po suchu asi 150 – 200 m, dostaneme sa do najbližšieho ramena – a tak aj bolo. A bezpečne nás potom spleťou týchto dunajských ramien – keď sme sa medzitým na veľkom štrkovisku okúpali „na Adama“ – doviedol ku mne už známej krčmičke v Bodíkoch. Vedel on dobre, čo vodák potrebuje...

Dunaj 1993 – v Dunajských ramenách pred Bodíkmi

Dunaj 1993 – táborenie za Bodíkmi na štrkovej plošine

Kúpanie „na Adama“ na štrkovisku pred Bodíkmi

Alena z Liptova ako zručná prírodná masérka

Po krčmíčke v Bodíkoch, kde sme aj náhly dáždik prečkali, sme sa plavili už len po Bodických ramenách a večer sme sa utáborili opäť na rozľahlej štrkovej plošine – našťastie už bez žiadneho bagra!

Tretí deň sme pokračovali v plavbe zrekonštruovanými ramenami, ktoré kaskádovito nasledovali za sebou a boli oddelené prehrádzkami so zabudovanými otvormi (Ø1x1m) v určitej výške na pretekánie vody tak, že keď hladina v ramene dosiahne tieto otvory, voda nimi automaticky pretečie do nasledujúceho ramena, ktoré tiež malo vo svojej prehrádzke otvory, ktoré predurčovali výšku hladiny, atď. – až na konci ramennej sústavy sa mala voda z ramien prirodzeným spádom vlievať naspäť do Dunaja. Karol nás o tom všetkom zasvätené informoval, že najprv je prehrádzka so siedmimi otvormi, ďalšie rameno má prehrádzku s piatimi otvormi, ďalšie s tromi – a my sme cez tieto otvory, kadiaľ voda aj skutočne pretekala, v pohode na koníkoch splavovali naše lode aj s vecami a mali sme radosť, ako je to dobre vymyslené...

Treba dodať, že túto plavbu Dunajom a jeho ramenami sme robili len asi dva týždne potom, čo sa po dokončení VD Gabčíkovo vôbec začal naplňať z plavebného prírodného kanála cez nápusťný objekt v Dobrohošti celý ramenný systém na našej strane Dunaja.

Naša pohodová plavba ramenami prebiehala až do chvíle, než sme sa doplavili k poslednej prehrádzke s dvomi otvormi, po ktoré voda ešte nesiahala, čo znamenalo, že do ďalšieho ramena voda ešte nemohla pretiecť. A bola to pravda...! V ďalšom ramene vody nebolo, len ešte trochu zbytkovej, spodnej – a na koniec ramena sme ani nedovideli a nevedeli sme, že koľko nám chýba pešo prejsť do nasledujúceho „polderu“, kde by už voda mala byť... Všetko sme preto prenášali, ťahali a šúchali po piesčitom dne, pričom bola veľká horúčava, slnko na nás na tom piesku páliło ako divé, až sme sa k tomu nasledujúcemu „polderu“ ako – tak doplazili, a kde už skutočne voda bola... Kým sme sa však so všetkou bagážou dostali až do starého koryta Dunaja, museli sme práčne prekonať ešte dve vysoké a kamenisté hrádze (mám poznačené, že to bolo „otrasné!“). Môžem ale temer s istotou napísať, že sme boli asi prví a jediní a asi aj poslední, čo sme suchou nohou kráčali po piesčitom dne Dunajského ramena, pretože o deň – o dva po našom prechode už určite voda zaliala aj toto rameno a odvtedy až naveky tam voda bude stále...!

Dunaj 1993 – posledná prehrádzka s dvomi otvormi a v poslednom ramene bez vody – ďalej po suchu

Ale koniec dobrý, všetko dobré! – pretože zakrátko sme priplávali k Hullám Csárde, kde sme si všetku tú drinu toho dňa bohato „odmenili“... (Zastávka v Hullám Csárde bola aj pri nasledujúcich plavbách „povinná“!) Potom už v dobrej nálade sme po pár kilometroch pri Sape vplávali do hlavného plavebného koryta Dunaja a utáborili sme sa na malom štrkovom ostrovčeku na povestnom „**nultom kilometri**“. Oproti na maďarskej strane Dunaja „svieti“ totiž veľký kilometrovník s číslom „1700“ – čo je údaj o vzdialenosti do ústia v Čiernom mori.

Štvrtý a posledný deň plavby bolo ráno najprv pasovanie kotrčníkov na: „Dunajský vlk“ – takže od rána dňa 16.5.1993 som už na „večné časy“ – „Dunajským vlkom!“ Potom sme sa šťastne doplavili pred 16 – tou hodinou na pobrežnú pláž pri Komárne, kde zároveň došiel náš autobus, naviazali sme lode na vleč – a odchod smer BA... Cestou sme nezabudli v Gabčíkove odbočiť a na chvíľku sa zastaviť v Hullám Csárde – na trochu spomienok, ako sme to tam len deň predtým – hujajú...! Z BA sme potom do BB odchádzali večer pred deviatou – a ráno opäť z „Dunajskej džungle“ rovno do každodennej všednej roboty...

Dunaj 1993 – v hlavnom toku Dunaja pred Komárnom

Štrnášť „statočných Dunajčikov“ v cieľi v Komárne

Po takejto vydatenej plavbe sme vôbec neváhali, či sa zúčastníme aj o rok – takže **v dňoch 5.–8.5.1994 sme boli na Dunaji opäť**. Znovu sme vyrazili z Lodenice v Karloveskej zátoke, plavili sa popod Hrad – ale v tento prvý deň hneď od začiatku prišla na nás poriadne „studená sprcha“ – z neba...! Ako to hovorieval dedo Komárek v kultovej českej komédii z roku 1976: Na samotě u lesa – „...a chčije a chčije...! – tak aj nám „chčilo a chčilo“, a husto a intenzívne...! Nemohli sme si však inak pomôcť, len ťahať a ťahať a čo najskôr sa dostať pod Čuňovskú zdrž do starého koryta Dunaja a tam niekde zatáboriť – a spamätať sa z takéhoto „zachčitého“ úvodu.

Určitý problém bol, že Dunaj mal na jar vysoký stav vody a vysoko zatopené brehy, a aj keď už voda opadla, breh bol stále mokrý a z nánosov zablatený. Nemohli sme si však v tom daždi vyberať, tak sme zastanovali hneď, ako sa dalo najbližšie na brehu pristať... Ale vodák vie, čo má v takej situácii robiť. Rýchlo postavil stan, preobliecť niečo suché, rozložiť oheň, ohrievať a sušiť sa – a zohrievať sa najmä zvnútra... K tomu slúžia rôzne „malvázie“, ktoré by mal mať každý vodák stále pri sebe! My sme mali všetko – aj ohník bol, aj sa sušilo, aj zohrievalo zvonku aj zvnútra – a zrazu, pohodička...!

Aj ten dážď videl, že na nás nemá, tak nakoniec predsa len ustal – a už nás viac až do konca plavby neotravoval...

Dunaj 1994 – sušenie a zohrievanie po daždi

V druhý a aj v ďalšie dni už bolo len pekné počasie, plavili sme sa len po toku Dunaja, do ramien sme v tomto roku nešli a vychutnávali sme si slnko a pohodičku. Spájali sme sa do súlodí a spoločne sme sa nechávali len tak unášať prúdom. A samozrejme – aj Hullám Csárda musela byť, takže opäť platilo: Koniec dobrý, všetko dobré...!

Dunaj 1994 – voda, slnko a pohoda

Dunaj 1994 – môj háčik, dcéra Lucka

aj v Hullám Csárde je vodák šťastný

O rok sme boli **znovu na Dunaji v dňoch 4.–7.5.1995** –

a aby som sa neopakoval, budem s opisom stručnejší. Zišlo sa nás vyše dvadsať – čo sme boli minulý rok, aj nejakí noví. Vždy to tak býva, že sa „osádka“ obmieňa, ale hneď sme boli všetci kamaráti. Tento rok nám počasie prialo počas celej plavby, išli sme len hlavný tok Dunaja, ramená nie, takže – čo mám k tomu ešte dodať...?

Začiatok plavby bol tradičný, z Lodenice v Karloveskej zátoke a cieľ tiež – na pláži pri Komárne. Niekde pod Čuňovskou zdržou sme zatáborili prvý deň, druhý deň – ani neviem kde, a tretí deň na brehu Dunaja neďaleko „nultého“ kilometra, lebo bola vyššia voda a štrkový ostrov na „nultom“ bol zliaty. Preto aj pasovanie sa robilo na brehu, kde bol náhradný tábor, ale nikto si nestážoval, pretože každý pasovaný dostal za „utrpené bolesti pri pasovaní“ tradičnú dávku rumu. Mohol si odpiť priamo z fľaše – kto si odpil menej, mal smolu, tí skúsenejší si však „cucli“ poriadne... Bolo aj splavovanie v „grupen“ – súlodí, zdôrazňujem „súlodí“ – nie „súloží“, a samozrejme aj Hullám Csárda.

Takže – ďalej už len pár foto z tohto splavu, tie neklamú :

Dunaj 1995 – pod Čuňovom ideme v piesku "rozbiť" tábor

Až takýto široký je Dunaj pri Čuňovskej zdrži

Dunaj 1995 – pokojné a nežné „súlodenie“ na Dunaji

ale pokojne sa na Dunaji jazdí aj sólovo

Dunaj 1995 – Hullám Csárda musí byť

Na náhradnom táborisku pri „nultom“ kilometri

Dunaj 1995 – po pasovaní si skúsený vodák „cucne“

Úspešní „Dunajčáci 1995“ – v celi v Komárne

XI. časť: MALÝ DUNAJ, KLÁTOVSKÉ RAMENO a DUNAJ (1995, 1997)

Bratislavčania vtedy pravidelne robievali aj splav Malého Dunaja a Klátovského ramena, a keďže my sme boli z práve skončenej plavby po Dunaji (4.–7.5.1995) ešte v eufórii a plní nadšenia, hneď tam sme sa dohodli, že o mesiac prideme aj na tento splav. A tak **v dňoch 9.–11.6.1995 sme sa zúčastnili splavu Malého Dunaja a Klátovského ramena.** Nevieť však, či Klátovské rameno sme „splavovali“, pretože pri Dolných Topoľníkoch ústí do Malého Dunaja a my sme sa od tohto ústia po ňom plavili hore do Dunajského Klátova proti jeho toku, takže sme ho prakticky „oproti – splavovali“...? A bol to síce len víkendový splav, ale pre nás Horehroncov určite lákavý, v nám zatiaľ neznámych končinách Juhozápadného Slovenska. A keďže sme v minulosti boli „ochotní“ po niekoľko rokov cestovať na víkendové splavy Orlice až do Hradca Králové, tak na tento splav „len toľ, za humnami“ sme išli bez zaváhania.

Teraz trochu informácií z net-u:

Malý Dunaj – je rieka a rameno Dunaja s dĺžkou 128 km ktorý sa od hlavného toku Dunaja oddeľuje v Bratislave za stavidlami pri Slovnafte, meandruje nížinnou krajinou a tečie stálym, miernym prúdom, až sa pri Kolárove vlieva do Váhu. Rýchlosť jeho toku je mierna, ale vody sú zradné, hlboké a dosť vodákov či kúpajúcich už v ňom skončilo svoj život. My sme z neho z Jahodnej po sútok s Klátovským ramenom splavili asi 22 km.

Klátovské rameno – nie je klasická rieka, nemá prameň, ale vyviera len zo spodných vôd za obcou Orechová Potôň a vyznačuje sa vysokým stupňom čistoty a priehľadnosťou vody, aká sa nikde na Slovensku nenachádza, s viditeľnosťou až po dno, ktoré je niekde aj 5 m hlboké! Je dlhé 31 km a jeho vody sú plné života – rýb, plávajúcich labutí, kvitnúcich lekieň...

My sme sa proti jeho toku od ústia až po Dunajský Klátov plavili tiež asi 22 km.

Takže – v piatok okolo obeda sme prišli do Lodenice v Karloveskej zátok, kde sa na vlek naviazali lode a so všetkými vecami nás osobitný autobus odviezol do Kempingu v Jahodnej na brehu Malého Dunaja, odkiaľ sme na druhý deň začínali splav. Hneď sme si postavali stany a zvyšok dňa sme využili na návštevu vzácnej pamiatky – Vodného kolového dreveného mlyna, ktorý sa ako jediný zachoval z pôvodných 11 mlynov v okolí Jahodnej, ktorá bola kedysi známa svojím mlynárstvom. Po exkurzii sme si tiež museli overiť, aké pivo je na čape... V sobotu sme všetko zbalili a ešte pred obedom vyrazili na vodu. V Malom Dunaji nie sú vyčnievajúce kamene, ani pereje, ani jazyky, ani „šlajzne“, jeho pomerne široký tok prúdi pomaly krajinou, takže takto pokojne prebiehal aj celý náš splav až po zatáborenie niekde nad Topoľníkmi, mimo civilizácie.

Malý Dunaj 1995 – ráno v Jahodnej balíme tábor

Plavba na širokom a pokojnom Malom Dunaji

Večer sme sedeli pri ohni a boli s nami aj jedni manželia – a on vedel skutočne hrať na gitare a ona vedela skutočne spievať, takže nám urobili pekný koncert. Nie, že by – temer skoro každý vodák – nevedel hrať aj na gitare aj spievať (napr. náš nezabudnuteľný kamarát Švejo vedel „na troch akordoch“ zahrať všetko a spieval tak odušu, že by kľudne vytiahol aj trojčiarkované „Cééé“), ale títo boli predsa len iná úroveň, akú tak často na vode nepočuť...

Malý Dunaj 1995 – na táborisku pri Malom Dunaji

V nedeľu sme dosplavovali Malý Dunaj a pri Malých Topoľníkoch sme vplávali do ústia Klátovského ramena a pomaly pádlovali proti jeho toku. Že plávame proti toku, sme vôbec ani nepociťovali, pretože voda v ramene prúdila veľmi – veľmi mierne, až sa zdalo, že stojí, takže sme mali pocit, akoby sme pádlovali po romantickom jazere. Voda bola až neskutočne priehľadná, všetko sme v nej videli ako v akváriu, takže ani sme veľmi nepozerali dopredu, skôr dolu do vody... Snažili sme sa plne vnímať celú tú atmosféru a nasať si z nej do seba čo najviac. A keďže bola nedeľa, cítili sme sa akoby v nejakom vodnom – Chráme...

Malý Dunaj 1995 – plavba po Klátovskom ramene pomedzi lekná a popri labutiach

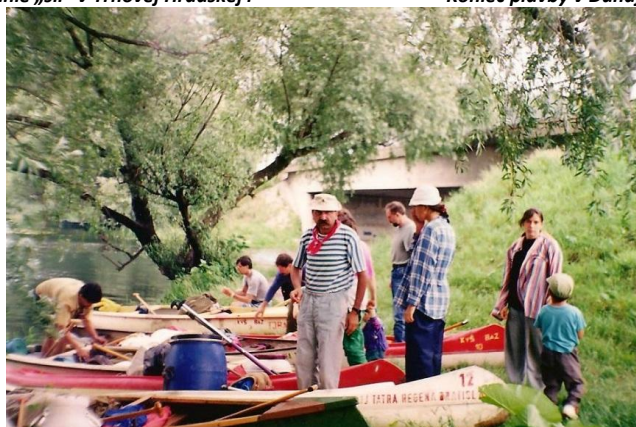
Cestou sa nám bolo treba aj občerstviť a doplniť sily, lenže bola nedeľa, kedy to býva problém. Ale v Trhovej Hradskej sme predsa len niečo našli, veď aj domáci potrebujú dopĺňať... Všetko sa však raz skončí, tak aj my sme takouto pomalou plavbou pomaly, ale isto doplávali až do cieľa v Dunajskom Klátove, kde pred cestným mostom do Dunajskej Stredy naša plavba definitívne skončila. Potom už len bolo treba vykonať obvyklé úkony – lode opatriť, naviazať na vleky, osobné veci zbaliť – cesta do Bratislavy, tam zas dať lode dole z vleku, povnášať a uložiť ich do regálov v Lodenici – a potom cesta domov. Pre šoféra je to vždy najťažšie, pretože únava sa zákonite dostaví, ale on ešte musí odšoférovať skoro 250 km domov, všetkých porozvážať... Až sa dnes čudujem, ako som to vtedy zvládol – zrejme som bol „v najlepších rokoch“...?

Malý Dunaj 1995 – dopĺňanie „síl“ v Trhovej Hradskej i

Koniec plavby v Dunajskom Klátove na lúke

koniec plavby v Dunajskom Klátove pri moste

Posledný – môj – Dunaj som absolvoval o dva roky v dňoch 8.–11.5.1997 – pretože v obvyklom období plavby po Dunaji v roku 1996 mám poznačené, že: „...aktivita RYBY – aspoň 40 krát...“ – takže pre „rybačku“ som nemal čas ísť aj na Dunaj. Táto moja posledná plavba to snáď vynahradiť, pretože to bola „veľká akcia“, na ktorej sa nás celkovo zúčastnilo vyše päťdesiat, od nás z BB desiat. Náš scenár bol trochu iný, lebo sme pricestovali do BA už v stredu poobeде a prespali priamo v Lodenici – len tak po zemi, na karimatkách...

Vo štvrtok hneď na začiatku sa prehnala búrka, ale potom už plavba prebiehala tradične hlavným tokom Dunaja až po Čuňovskú zdrž a bolo ešte šťastím, že s našou loďou sme sa spolu s „Frčkovou“ – ktorý bol všeobecne známym bratislavským vodákom – držali pozadu. Jedni „mladíci“, ktorí sa tiež plavili popri nás, si totiž chceli „odchytiť“ žltú bójku, ktorá označovala na dlhom lane ukotvený korčkový bager, ťažiaci z dna Dunaja štrk, neustále sa usadzujúci pred Čuňovskou zdržou, keďže tam sa tok Dunaja spomaľuje. Bójky sú, samozrejme, ukotvené na dne, takže nemohlo to inak dopadnúť, len že ich to v tom širokom a hlbokom úseku Dunaja prevrhlo! Loď sa im temer celá ponárala do vody, len ju stihli zadržať aspoň za koníka a my sme k nim tak primanévrali, aby sa mohli zachytiť za oko našej lode, a tak sme ich ťahali k najbližšiemu štrkovému ostrovčeku s priemerom asi 5 m. Už im nebolo všetko jedno, aj o ratu v panike kričali a skoro by ich silný prúd Dunaja bol aj mimo toho ostrovčeka odplavil, ale predsa sme ich nejako ešte zachytili. Frčko okamžite založil z naplavených kúskov dreva oheň, naliali sme do nich niečo „silné“ a chlapci, celí roztrásení, sa pomaly upokojovali. Utrpeli poriadny stres, pretože aj v ďalších dňoch večer pri ohni nám stále opakovali, ako nám ďakujú za záchranu... Keď sa k tomuto zážitku spätne vraciam, tak ak by sme ich pri tom ostrovčeku vtedy neboli zachytili, asi by to s nimi zle skončilo, pretože vody Dunaja sú studené, takže človek, nechránený špeciálnym odevom, sa v krátkom čase podchladí – a bez pomoci, to je koniec...! Celá záchrana „chvíľu“ trvala a všetci ostatní nás už netrpezlivo čakali „nasáčkovani“ v lodiach pod Čuňovskou zdržou, cez ktorú sa splavili špeciálne vybudovaným „splachovačom“ pre malé lode – že, kde ste, kde sa tak mocete..?! – nuž, zachraňovali sme. A pravdou je, že aj dnes, keď si na to pomyslím, mám z toho stále dobrý pocit...

Pod Čuňovom sme niekde – vždy to bolo na inom mieste, ktoré vyberal admirál Karol – zatáborili a na druhý deň sme sa preniesli do ramien, ktorými sme bezpečne priplávali priamo do **Bodíckej krčmičky**. No, trochu sme prešli aj pešo... Keďže sme boli veľká partia, bola nás „celá krčma“ a ešte aj v obchode mali kšeft – lebo boli aj deti, nielen smädní kotrčníci...

Dunaj 1997 – postupne nakladáme a vyrážame z Karloveskej zátoky dúha nad Dunajom nám cestu ukazuje

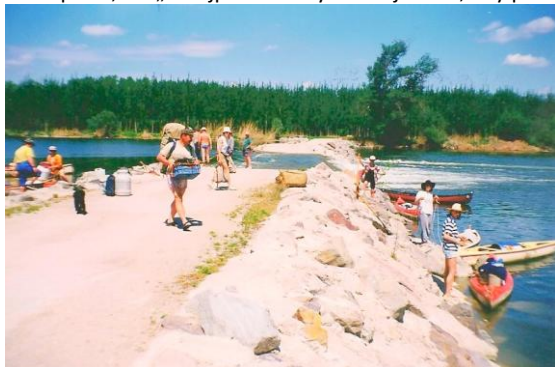

Dunaj 1997 – v Dunajských ramenách pred Bodíkmi

v Bodíckej krčme sme obsadili všetky „kóje“

Po „dôkladnom“ občerstvení sme sa aj ďalej plavili Bodíckymi ramenami, práčne sme prenášali kamenné prehrádzky ramien, ktoré nemali otvory a voda do spodného ramena pretekala vrchom hrádze, len v spleti tých ramien sme sa nejako roztratili a večer sa táborilo asi až na troch miestach. Ďalší deň sme sa my držali spolu už len v našej oklieštenej skupine – ale bol s nami admirál Karol, ktorý nás stále a neochvejne viedol tými ramenami dopredu, ktoré však boli čoraz užšie a užšie, až sme sa doplavili do úplne úzkeho ramena – a boli sme stratení, lebo rameno nemalo pokračovanie! Ísť naspäť? – najmä, keď sme si predstavili, že by sme sa mali vracieť všetkými tými úzkymi ramenami, ktorými sme sa sem doplavili ani nevieme ako...?!

Karol však teraz preukázal vodcovstvo, pretože sa „vnútorne zamyslel“ a vyšlo mu, že niekde napravo by malo byť staré koryto Dunaja. Dvaja sme išli na prieskum a predierali sme sa takými húštinami, aké máme možnosť vídať len v prírodopisných programoch National geographic wild z Amazónie (fakt, úžasná je tá Dunajská džungľa!) – a asi po 150 m sme najprv zacítili vodu, a potom ju aj uvideli – Dunaj nám tiekol rovno pred očami...! Všetci sme sa aj s loďami a vecami popredierali tou džungľou do voľnej vody, ktorou sme sa priplavili priamo do našej – Hullám Csárdy...! Asi vždy bude platiť, že: „...najprv musí byť čo najhoršie, aby potom mohlo byť čo najlepšie.“

Dunaj 1997 – v Bodických ramenách

Trošku sa zmienim o tejto **Hullám Csárde** – je to síce „jednoduchý hostinec“ pri starom koryte Dunaja a starom Prístave, ale pre rybárov a najmä vodákov predstavuje populárnu, priam „kultovú“ krčmu – vodácku oázu...! Už som sa zmienil, že zastavenie v nej bolo vždy „povinné“ – a myslím si, že keby sa v nej vodák počas plavby nezastavil, určite by sa mu potom stalo niečo veľmi „nedobrô“...! Na jej vonkajšej stene je vyznačená čiara s dátumom: **6.8.1991 – kedy bola na Dunaji veľká povodeň** a v Bratislave Dunaj dosahoval skoro kritickú výšku 9 m! Aj Hullám Csárda bola vtedy zaplavená. Na priložených fotografiách je vyznačená čiara, po ktorú v Hullám Csárde vtedy siahala hladina vody, a tiež od brehu je možnosť vidieť, aký vysoký bol vtedy Dunaj! Tam, čo teraz sedíme, tak v auguste 1991 by sme tam sedeli „pod vodou“...

Dunaj 1997 – taká veľká voda bola v Hullám Csárde 6.8.1991

Po „dôkladnom“ občerstvení v Hullám Csárde sme sa starým korytom Dunaja „spláchni“ až na „nultý“ kilometer, kde sme sa všetci dovtedy roztratení účastníci plavby opäť stretli – lebo každý vedel, že na „nultom“ sa táborí... Ráno bolo opäť tradičné pasovanie háčkov a kotrčníkov, ktorého sme sa zúčastnili všetci, už aj v minulosti pasovaní – veď predsa každý pasovaný mal potom možnosť glgnúť si rumu! Takže fakticky sme všetci viacnásobnými – „Dunajskými háčikmi“ a „Dunajskými vlkmi“...

Dunaj 1997 – nástup vodákov na „nultom“ pred pasovaním – admirál na „nultom“ pasuje háčka - Ľudmila

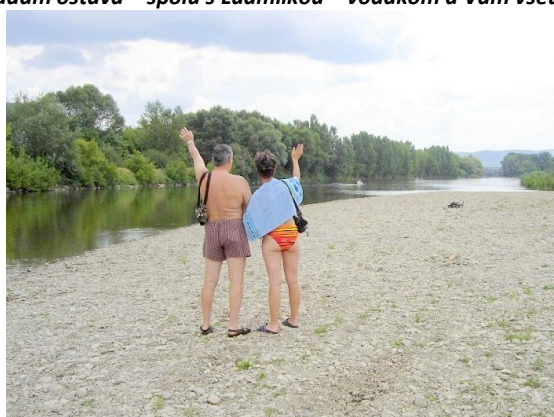

Dunaj 1997 – radosť re–pasovaného kotrčníka Šveja

pasovaný háčik má nárok na glg rumu – Lucka

No, čo ešte dodať? Rôčky sa pominuli, aj mladosť je už tá–tam, aj mnohí z nás sa už pominuli, aj Švejo sa pominul, aj mne „vlasy“ sa pominuli – už len spomienky zostávajú... a snáď aj tieto „Vodácke čriepky spomienok“ niečo z tých uplynulých časov nám môžu pripomenúť a priblížiť celú tú vodácku atmosféru a „sprítomniť“ mnohé zážitky. A mne už teraz nakoniec hádam ostáva – spolu s Ľudmilkou – vodákom a Vám všetkým na šťastnú plavbu zakývať –

Vodáci – A h ó ó j !!!

XII. časť: Vodácke čriepky spomienok v KST Loko BB – tak toto je už asi záver...

Samého by ma ani nenapadlo takto „načierať“ do vlastnej pamäti po toľkých rokoch, ale Oľga Kaliská, naša „archivárka“, zozbierala zachované archívne dokumenty z histórie vodáckej turistiky v Odbore turistiky TJ a KST Lokomotíva Banská Bystrica - „Vodáci v Lokomotíve“. Keďže ja som mal ako člen Výboru KST niekoľko rokov „pod palcom“ vodu – tak aj mňa Oľga oslovila, či by som niečo „o vode“ nevedel doplniť.

Tak som doplnil – a dobre mi to urobilo, lebo na základe mojich stručných poznámok a zachovaných fotografií som si rád sprítomnil mnohé tieto vodácke akcie a zážitky a postupným hlbším a hlbším načieraním do mojej pamäte sa mi znovu a znovu vynárali ďalšie a ďalšie podrobnosti, na ktoré by som si asi inak nebol už spomenul.

Oľga, ďakujem Ti, že si ma takto „vyburcovala“...

A tým, ktorí ste sa prácne „preluskali“ až sem, až na koniec všetkých „čriepkov“, ďakujem za trpezlivosť a verím, že som Vás nimi neznudil – ale inšpiroval (?) –

až tak, že hneď po ich dočítaní bežíte k najbližšej vode a hľadáte kúsok dačoho, na čom by ste sa išli plaviť... ☺

V Banskej Bystrici – máj 2022.

Peter V í z n e r

